

WIADOMOŚCI GEOGRAFICZNE

(REVUE MENSUELLE DE GÉOGRAPHIE)

Wydawnictwo Krakowskiego Oddziału Polskiego Tow. Geograficznego
 Redakcja: WIKTOR ORMICKI, Kraków, ul. Grodzka 64.

Miesięcznik poświęcony przeglądowi spraw geograficznych w Polsce i za granicą.
 Wychodzi z początkiem każdego miesiąca z wyjątkiem sierpnia i września.

Kraków, sierpień—grudzień 1936 r.

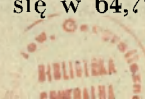
ORMICKI WIKTOR.

Motywy polskich dążeń kolonialnych.

Charakterystyczną cechą powojennych stosunków gospodarczych Rzeczypospolitej jest szybsze narastanie ludności niż produkcyjnie inwestowanego kapitału; zakłada to harmonię pomiędzy gospodarstwem społecznym a liczebnością zaludnienia i znajduje wyraz w rosnącym przeludnieniu, szacowanym ostatnio na 8—9 milionów wśród samej tylko ludności rolniczej.

Przyczyny tego procesu są dwojakie: historyczne i strukturalne. W rzędzie przyczyn historycznych wysuwa się na pierwszy plan niedorozwój gospodarczy państwa jako całości, będący skutkiem utraty niepodległości, rozbioru i wcielenia poszczególnych prowincyj w trzy politycznie, gospodarczo i kulturalnie najzupełniej odmienne organizacje państwowe, co spowodowało powstanie głęboko w psychikę ludności i ustrój gospodarczy sięgających różnic. Zniszczenie wojenne ogołociło polskie gospodarstwo społeczne z ogromnych kapitałów, którymi sfiansowano odbudowę, przyczyniło się do zadłużenia państwa i zaciążyło na dewaluacji ówczesnego pieniądza, pociągając za sobą pauperyzację najszerzych warstw społeczeństwa tym więcej, że gospodarstwo światowe potoczyło się w kierunku podwiązania swobodnej wymiany towaru, ludzi i kapitału. Zahamowanie odpływu ludności łącznie z częściową lub całkowitą utratą szeregu rynków zbytu, chroniących się cłami prohibicyjnymi, wpłynęło ograniczającą na pojemność ludnościową polskiego gospodarstwa społecznego, i to w obliczu wzmagającej się prężności populacyjnej, skoro mimo efektywnego spadku urodzeń przeciętna stopa przyrostu rzeczywistego utrzymywała się w okresie powojennym (1924—1934) o z górą 11% wyżej niż w latach 1895—1913.

Struktura zawodowa i agrarna wchodzi o tyle w rachubę, że sytuacja ekonomiczna silnie reprezentowanej (60,2% w r. 1931), a fachowo niedostatecznie przygotowanej grupy włościańskiej, składającej się w 64,7% z gospodarstw karło-

watych i niesamodzielnych, władających zaledwie $\frac{1}{6}$ ogółu powierzchni gospodarstw posiada rozstrzygające znaczenie dla dobrobytu i stanu majątkowego społeczeństwa. Dużą rolę w ewolucji stosunków wewnętrzno-politycznych gra nieproporcjonalnie wysoki udział ludności żydowskiej w handlu wewnętrznym, który potęguje równoległe do pogorszającej się sytuacji gospodarczej napięcie ekonomiczne istniejące między ludnością nie-żydowską a żydowską i grozi przerzutami w nie-gospodarce dziedziny życia społecznego.

Akcja mająca na celu zwiększenie pojemności ludnościowej polskiego gospodarstwa społecznego stoi wobec trzech alternatyw: 1° obniżenia liczebności zaludnienia, 2° podniesienia i rozszerzenia społecznej wytwórczości lub 3° łącznego zastosowania obu środków, *posito*, że standard życiowy utrzymuje się bez zmian.

Obniżenie liczebności społeczeństwa. Postępujący spadek liczby urodzeń i obniżający się przyrost naturalny przemawiają z uwagi na geopolityczne położenie państwa za wdrożeniem pozytywnej polityki ludnościowej, polegającej na: 1° utrzymaniu liczebności społeczeństwa, 2° jakościowej poprawie materiału ludzkiego, 3° finansowym wzmocnieniu rodzin trój- i czwórdzietnych (uznając tym samym liczniejsze rodziny za niepożądane z punktu widzenia ludnościowego i gospodarczego) i 4° regulacji przyrostu rzeczywistego w formie emigracji osadniczej jako zapewniającej demograficznie — uszczuplenie przyrostu naturalnego, ekonomicznie natomiast poprawę bilansu handlowego, płatniczego oraz sytuacji na wewnętrznym rynku pracy.

Ponieważ emigracja uzależniona jest całkowicie od położenia na obcych rynkach, stąd zasadniczym warunkiem celowego normowania przyrostu rzeczywistego w Polsce jest pozyskanie własnych kolonii osadniczych, zdolnych do przyjęcia każdego czasu krajowej nadwyżki ludnościowej.

Podniesienie i rozszerzenie wytwórczości społecznej jest do zrealizowania w ramach szeroko zakreślonego programu gruntownej przebudowy ustroju gospodarczego Polski. Ponieważ najradykałniejsza nawet reforma rolna w części tylko rozwiązuje zagadnienie dzisiejszego przeludnienia wsi, a podniesienie poziomu gospodarki rolnej, wymagające fachowego przygotowania pełnowartościowych pracowników i zwiększenia bonitacji ziemi w drodze rozszerzenia powierzchni użytków rolnych przez zagospodarowanie nieużytków, meliorację, wydatniejsze uzyskanie obszaru rolno-pastwiskowego, racjonalizację i uprzemysłowienie rolnictwa łącznie z regionalizacją upraw i hodowli — nie rokuje w najbliższej przyszłości wyraźniejszej zmiany na lepsze, jedyną drogę wyjścia zdaje się otwierać u p r z e-

m y s ł o w i e n i e. Napotyka ono jednakże na przeszkody zasadniczej natury w postaci braku własnych źródeł surowcowych, co powoduje odpływ dewiz i kieruje wewnętrzną dystrybucję pieniądza na tory przeciwdziałające industrializacji tym więcej, że rolniczo-surowcowy charakter wytwórczości krajowej (i krajowego wywozu zagranicznego) wymaga nawet w celu utrzymania zrównoważonego bilansu handlowego ofiarnych wysiłków całego społeczeństwa. Egoistyczna i krótkowzroczna polityka handlowa państw wierzyielskich, zamykających swe rynki przed importem towarów polskich i wzmagających w ten sposób bierność naszego bilansu płatniczego, jako też wewnętrzne trudności kapitalizacyjne opóźniają dotkliwie proces industrializacji, co odbija się ujemnie na postępach urbanizacji, uniemożliwia odciążenie przeludnionej wsi i godzi bezpośrednio w rentowność rolnictwa, cierpiącego ponadto na skutek braku odpowiedniego a p a r a t u k o m u n i k a c y j n e g o. W tych warunkach stanowi intensywna rozbudowa komunikacji lądowej (roboty publiczne!) „*conditio, sine qua non*” podniesienia dochodowości rolnictwa, a r o z w ó j k o m u n i k a c j i m o r s k i e j (zwiększanie własnego tonażu) przesądza nie tylko zaoszczędzenie dużych kwot, wydatkowanych z tytułu pośrednictwa handlowego i kosztów przewozu, ale zapewnia przede wszystkim ożywienie wielu dziedzin wewnętrznego życia gospodarczego.

Radykalna zmiana stosunków gospodarczych i reorganizacja polskiego ustroju gospodarczego w oparciu o współczesne poglądy i formy związana jest nierozdzielnie z podniesieniem o ś w i a t y p o w s z e c h n e j i z a w o d o w e g o p r z y g o t o w a n i a szerokiej mas społeczeństwa, co wymaga wieloletniej, wytężonej i upartej pracy oświatowo-kulturalnej, zapewniając osiągnięcie zamierzonych celów w okresie najwcześniej jednej generacji.

Chłodna analiza polskiej rzeczywistości gospodarczej i krytyczna ocena możliwości jej poprawy nie upoważniają do przewidywania ani rychłej ani głębiej sięgającej zmiany na lepsze. Jedyłą poważną perspektywę uzdrowienia gospodarstwa społecznego otwiera ograniczenie odpływu dewiz w wypadku zyskania własnych kolonii surowcowych.

Dokonane tą drogą rozszerzenie przyrodzonych podstaw gospodarstwa społecznego i idąca w ślad za tym rozbudowa go, pozwoliłyby Polsce nie tylko na rychłe i skuteczne opamiętanie się przeludnienia i bezrobocia, usunięcie zaniedbań w organizacji przestrzeni państwowej i w kulturalno-cywilizacyjnym stanie większości społeczeństwa, ale stworzyły by z Niej w stosunkowo krótkim czasie c z y n n e o g n i w o w wielkim łańcuchu stosunków międzynarodowych.

Ruch geograficzny w świecie i w Polsce.

(*Mouvement géographique dans le monde et chez nous*).

I. Wykłady i kursy (*Conferences et Cours*).

K r a k ó w. — *Studium turystyki Uniw. Jagiell.* Przy Instytucie Geograficznym U. J. uruchomiono z inicjatywy Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, a za zgodą Senatu U. J. jednoroczne studium turystyki, zatwierdzone przez Min. W. R. i O. P. Studium jest finansowane przez towarzystwa turystyczne, organizacje samorządu terytorialnego i gospodarczego. Kierownictwo powierzono dr. *Stan. Leszczyckiemu*, st. asyst. Inst. Geogr. U. J.

Studium składa się z wykładów oraz ćwiczeń praktycznych. W bieżącym roku ogłoszono wykłady: I trymestr: „Podstawy geografii turystyki”, II trym.: „Geografia turystyczna Polski”, III trym.: „Uzdrowiska Europy”. Ćwiczenia: I i II trymestr obejmują kartografię i statystykę stosowaną, III trym.: balneografię.

Prace Studium rozpoczęły się już w ubiegłym roku akademickim (maj 1956), to też szereg prac terenowych podjęto w czasie wakacji letnich. Na prace te Liga Popierania Turystyki udzieliła subwencji w wysokości 5.000 zł. Podjęto 11 tematów prac, badając ruch uzdrowiskowo-leśnikowy na Śląsku, w Poznańskim, na Pomorzu, w dolinie Oporu, w powiatach Sanok i Lesko, na Łemkowszczyźnie, w regionie warszawskim oraz turystyczny w Tatrach, Karpatach Wschodnich, Pieninach i dolinie Popradu. Prace te ukazywać się będą kolejno drukiem, jako periodyczne wydawnictwo Studium Turystyki U. J. Dla uczestników Studium założono bibliotekę, która obecnie posiada około 200 tomów. Nawiązano również kontakt z podobnymi Instytucjami naukowymi zagranicą. W programie przewidziane jest wykonanie Atlasu Turystycznego Polski.

II. Zjazdy i Kongresy (*Congrès*).

S o f i a. — *Czwarty Zjazd Słowiańskich Geografów i Etnografów w Sofii.* Zgodnie z uchwałą powziętą na trzecim zjeździe w Belgradzie odbył się w dniach 15—21 sierpnia b. r. czwarty zjazd słowiańskich geografów i etnografów w Sofii. Nie mógł on długo ze względu na trudności organizacyjne i polityczne dojść do skutku, tak, że upłynęło sześć lat od ostatniego zjazdu zanim przewyżczono wszelkie trudności, a głównie kwestie polityczne, tak jaskrawo ciągle rysujące się na półwyspie bałkańskim. W porównaniu z poprzednimi zjazdami liczba uczestników była nieco mniejsza, gdyż wynosiła łącznie ok. 330 osób z czego 105 z Polski, 47 z Czechosłowacji, 110 z Bułgarii, 38 z Jugosławii, po 3 z Niemiec i z Francji oraz po jednym z Rumunii i Holandii.

Prezesem komitetu organizacyjnego był rektor Uniwersytetu w Sofii prof. *Arnaudov*, funkcje sekretarza generalnego pełnił prof. *Batakliov*, którego niestrudzona pracowitość, jak również i jego najbliższego współpracownika doc. *Jaranoffa* zasługują na specjalne podkreślenie. Organizacja techniczna zjazdu była bez zarzutu, przy czym był on raczej wzorowany na Kongresie Międzynarodowym ze stałym miejscem obrad

i z wycieczkami przed- i po-zjazdowymi niż na poprzednich Zjazdach Słowiańskich (Polska, Jugosławia), które były wędrownymi i wskutek tego lepiej zapoznawały uczestnika z samym krajem. Członkowie zjazdu byli już na granicy witani przez delegatów Komitetu organizacyjnego, a następnie w Sofii umijętnie i szybko rozmieszczani.

Prezesem Zjazdu został wybrany na pierwszym posiedzeniu plenarnym prof. Svamera z Pragi.

Posiedzenia naukowe Zjazdu odbywały się podobnie jak i na poprzednich w ośmiu sekcjach:

- I. Geodezja, kartografia, geofizyka, meteorologia, hydrografia, przew. prof. Bonev i płk. Ganev.
- II. Geomorfologia i geologia, przew. prof. Bonecv.
- III. i IV. Biogeografia, przew. prof. Petkov.
- V. Antropogeografia i geografia ekonomiczna przew. prof. Bataklijev.
- VI. Etnografia, socjologia, demografia i antropologia, przew. prof. Danailov i dyr. Kostov.
- VII. Geografia regionalna i metodyka geografii, przew. prof. Bataklijev.
- VIII. Geografia historyczna i historia geografii, przew. prof. Katzarov.

W sekcji I największe zainteresowanie wzbudziły prócz referatów o wojskowych pracach kartograficznych w Polsce i Bułgarii przede wszystkim syntetyczne prace meteorologiczno-klimatyczne *Kirova* o klimacie półwyspu bałkańskiego i *Rainova* o wpływach topografii na warunki klimatyczne Bułgarii. Ogółem wygłoszono na tej sekcji 21 referatów z czego 8 polskich i 8 bułgarskich, 4 jugosłowiańskie i 1 czeski.

Sekcja II była początkowo silnie przeładowana referatami. Ale gdy szereg ich zwłaszcza końcowych odpadł wobec nie przybycia referentów z 40 początkowo referatów liczba ich spadła na 26, z czego było: 5 polskich, 5 czeskich, 9 jugosłowiańskich, 4 bułgarskie, 1 niemiecki i 2 francuskie. Z pośród poruszonych zagadnień należy wymienić problemy tektoniki Bałkanidów omówione przez *Bončeva*, morfologii centralnej i wschodniej części półwyspu Bałkańskiego przez *Jaranoffa* oraz studium *Bourcart'a* nad czwartorzędem Marokka i Portugalii wreszcie problemy glacialne głównie z terenu Czechosłowacji i Polski (*Vitasek*, *Młodziejowski*, *Szaflarski*).

Sekcje III i IV były stosunkowo słabo obsadzone przy czym wygłoszono na nich ogółem tylko 8 referatów z czego 4 polskie (z tych 3 z Krakowa prof. *Roupperta*, doc. *Pawlowski* i dr *Walasa*), 2 bułgarskie i po jednym jugosłowiańskim i czechosłowackim.

Z sekcij geograficznych największą ilość referatów zgłoszono na sekcji V przy czym było ich ogółem 29 z czego 16 polskich, 5 czechosłowackich, po 4 jugosłowiańskie i bułgarskie. Zainteresowanie wzbudziły tu głównie dwa referaty prof. *Pawlowskiego* z Poznania i prof. *Bataklijeva* ze Sofii, pierwszy o geografii politycznej krajów słowiańskich, drugi o położeniu geograficznym krajów słowiańskich. W podsekcji geografii gospodarczej warto wymienić z ważniejszych referatów: doc. *Kuchařa* o portach albańskich, dr *Rubiča* o znaczeniu gospodarczym morza Adriatyckiego dla Jugosławii

oraz doc. *Kubijowicza* o atlasie geograficzno-statystycznym Ukrainy.

Sekcja VI etnograficzna posiadała największą ilość wygłoszonych referatów 37 z czego tylko 3 polskie a 11 bułgarskich, 9 jugosłowiańskich i 7 czeskich. Brak było na tej sekcji referatów syntetycznych.

Sekcja VII nie cieszyła się podobnie jak i na kongresach międzynarodowych większym powodzeniem. Wygłoszono tu ogółem 3 referaty z czego 2 bułgarskie i 1 polski, a to doc. *Gallona* z Poznania traktujący porównawczo krajobrazy centralnej Szwecji i masywu krystalicznego Wołynia.

W sekcji VIII z ogółem 8 referatami połowę stanowiły referaty polskie, z których najważniejszym był prof. *Semkowicza* o stanie prac nad atlasem historycznym Polski. Ciekawie również przedstawił problem mapy Czech z r. 1619 wykonanej przez Aretina doc. *Kuchař* z Pragi.

Ogółem przedstawiono na zjeździe 140 referatów z czego 103 treści geograficznej, a 37 etnograficznej. Polskich referatów wygłoszono łącznie 41 co stanowi niespełna 30% ogólnej liczby¹⁾.

W wyniku posiedzeń poszczególnych sekcji zgłoszono na plenum Zjazdu szereg wniosków, z których najważniejszymi są: wniosek sekcji II o stworzeniu asocjacji geologicznej i paleontologicznej bałkańskiej na wzór istniejącej już karpackiej, wniosek sekcji III o stworzenie karpacko-bałkańskiej unii geografów roślin i sekcji V w sprawie studiów porównawczych życia pasterskiego w Karpatach i Bałkanach.

Wreszcie na ostatnim plenarnym posiedzeniu Zjazdu uchwalono na wniosek prof. Czekanowskiego ze Lwowa odbywać Zjazdy co cztery lata celem uniknięcia kolizji z Kongresami Międzynarodowymi oraz wybrać specjalny komitet, który się zajmie ewentualną organizacją następnego Zjazdu w Rosji, a w razie odmowy Rządu rosyjskiego oznaczeniem kraju, gdzie odbędzie się Zjazd następny.

Podczas Zjazdu zorganizowano w dniu 19 sierpnia 6 wycieczek celem poznania najbliższych okolic Sofii. Z tych 4 były geograficzne, a 2 etnograficzne. Pierwsza była skierowana w masyw Witosza druga w przełom Iskru, trzecia do kopalń węgla w Perniku, a czwarta najdłuższa na Musallę (2925 m), najwyższy szczyt Bałkanów. Etnograficzne szły częściowo w te same tereny przy czym pierwsza obejmowała przełom Iskru i wieś Bow, druga wieś Zemen w okol. Radomira. Zwłaszcza wycieczka w przełom Iskru kierowana wytrawną ręką prof. Bončeva dostarczyła jej uczestnikom niezapomnianych wrażeń.

Bezpośrednio po Zjeździe rozpoczęły się wycieczki, z których pierwsza była skierowana w góry Rila, Rodope i dolinę Maricy, druga w kotliny subbałkańskie i Strandżę, a trzecia do północnej Bułgarii. Z wycieczek etnograficznych jedna była skierowana w Rodope, druga do pd. wsch. Bułgarii.

W ogólności Zjazd przyczynił się wydatnie do pogłębienia

¹⁾ W porównaniu z poprzednimi zjazdami stanowi to znaczny spadek, skoro np. na zjeździe w Belgradzie liczba referatów polskich wynosiła ponad 40%.

nia wiadomości o Bułgarii, z której uczestnicy wywieźli dzięki znakomitej organizacji i nadzwyczajnej serdeczności gospodarzy jaknajmilsze wspomnienia.

J. Szaflarski.

W a r s z a w a. — *Pierwszy Zjazd Sprawozdawczo-Naukowy poświęcony Ziemiom Wschodnim*, zwołany przez Komisję Naukowych Badań Ziem Wschodnich, miał miejsce w dniach 20 i 21 września 1936 roku. Zjazd odbył dwa posiedzenia plenarne oraz 6 posiedzeń sekcyjnych, obradując w dwóch sekcjach humanistycznej i gospodarczej. Inauguracyjne zebranie plenarne zagał min. gen. T. K a s p r z y c k i, przedstawiając cele Komisji Nauk. Bad. Z. Wsch. oraz program prac na najbliższą przyszłość. Po wyborze Prezydium w skład którego weszli min. prof. Ś w i ę t o s ł a w s k i, jako przewodniczący oraz Pp. prof. W. Ś t a n i e w i c z, prof. F r. B u j a k i dyr. St. P a p r o c k i, wygłosił p. R y c h ł o w s k i, inspektor Min. Rolnictwa referat na temat „Problem melioracji Polesia”. Referent podkreślił w dotobny sposób ogólnopaństwowe znaczenie zmeliorowania Polesia, zestawil trudności, z którymi należy się liczyć i ujął w konkretne liczby maksymalne możliwości osadnicze przy założeniu współczesnego poziomu gospodarki. W sekcji humanistycznej zainaugurował obrady referat dr J. O b r ę b s k i e g o na temat „Dzisiejsi ludzie Polesia”; silnie reprezentowana była grupa językowa. O strukturze rasowej mówił dr T. H e n z e l. Problemy ludnościowe przedstawił S. F o g e l s o n (ruch naturalny) i doc. dr B. Z a b o r s k i wraz z dr L. G r o d z i c k i m (rozemieszczenie ludności i migracje wewnętrzne). Intensywnie pracowała także sekcja gospodarcza. Dr L. G r o d z i c k i zaznajomił zebranych ze strukturą agrarną Polesia, inż. E. M a j e r z gospodarczymi i społecznymi skutkami scalania. J. Ś w i ę c i c k i poinformował o badaniach nad chałupnictwem i przemysłem domowym, a dr T. D a l b o r dał interesujący rzut oka na momenty rozwojowe w osadnictwie miejskim Polesia.

Zjazd zamknęło posiedzenie plenarne na którym Pp. Przewodniczący złożyli sprawozdanie z działalności Sekcyj, a inż. M. W a l e n t o w s k i nakreślił zagadnienie ruchu turystycznego na Polesiu.

Po zjeździe odbyła się pod kierownictwem dr L. G r o d z i c k i e g o 4-dniowa wycieczka na Polesie. Uczestnicy mieli sposobność zwiedzić m. i. Staniewicze (młoda osadę na zmeliorowanych terenach) zapoznać się z przemysłem fabrycznym Pińska, obejrzeć roboty regulacyjne na Horyniu oraz zwiedzić gospodarstwo rybne ordynacji Dawidgródzkiej.

Zarówno Zjazd jak i wycieczka zorganizowane były pod względem naukowym i technicznym bez zarzutu. czego dowodem m. i. niezwykle cenny i wartościowy komplet druków zjazdowych, obejmujący dwie rozprawy *in extenso* oraz wszystkie referaty w mniej lub więcej obszernych skrótach.

Z głębokim zadowoleniem można stwierdzić, iż pierwsze publiczne sprawozdanie z działalności naukowej Komisji Badań Naukowych Ziemi Wschodnich było wstępem pod każdym względem udanym. Miejsce, termin i temat następnego Zjazdu ustalili wyłoniony na ostatnim posiedzeniu plenarnym Komitet Wykonawczy.

W. O.

W i e d e Ń. *Sprawozdanie z 5. Międzynarodowej Konferencji poświęconej czwartorzędowi*. — We wrześniu 1936 r. odbyła się w Austrii 5. Międzynarodowa Konferencja poświęcona czwartorzędowi

W jej ramach miały miejsce:

1. Posiedzenia z referatami we Wiedniu (dn. 1, 2, 4 i 5. IX).
2. Wycieczki krótkie w bliższe i dalsze okolice Wiednia (dn. 3, 6, 7—8. IX).
3. Wielka wycieczka w Alpy Wschodnie i ich przedpole (dn. od 9—23. IX).

Otwarcie Zjazdu nastąpiło dnia 1. IX. w gmachu Państw. Instyt. Geolog. we Wiedniu. Przemawiali przedstawiciele Rządu, Inst. Geolog. i innych instytucyj nauk, oraz delegaci 18 państw, reprezentowanych na Zjeździe. W tym dniu zostały wygłoszone referaty przeglądowe, poświęcone „czwartorzędowi w Austrii” (G ö t z i n g e r, A m p f e r e r, S o l c h, K y r l e, E h r e n b e r g, H o f m a n n).

Po południu zwiedzono wystawę p. t.: „Zlodowacenie w Austrii” wydzieloną ze zbiorów Muzeum Przyrodniczego.

Dn. 2. IX. zostały wygłoszone referaty ogólne, dotyczące stratygrafii, chronologii, prehistorii i klimatu okresu czwartorzędowego ze szczególnym uwzględnieniem obszaru i typu zlodowacenia alpejskiego. Rozpoczął je najbardziej zasłużony badacz dyluwium alpejskiego A. P e n c k referatem o klimacie Europy w czasie ostatniego zlodowacenia. Najciekawszym był referat P. B e c k a (Szwajcaria): „Zur Revision der Glazialchronologie”. Przedstawił on nowy podział i chronologię zlodowaceń alpejskich: G ü n z i M i n d e l zalicza do pliocenu, a t. zw. wielki interglacial (M.-R.) uważa za granicę między pliocenem a czwartorzędem. W czwartorzędzie wydziela zlodowacenia K a n d e r, G l u t s c h (może stadium?), R i s s i W ü r m. Koncepcję tę potwierdzają też wyniki badań geologów włoskich, francuskich i austriackich. Poza tym referat zestawczy o podziałach zlodowaceń alpejskich wygłosił M a c h a t s c h e k, stadia recesyjne lodowców alpejskich omówił K l e b e l s b e r g, o śladach najstarszego (4) zlodowacenia w Niemczech — K n a u e r, o śladach zlodowaceń górskich w Karpatach — P a w ł o w s k i. Z e u n e r przyjmuje cztery zlodowacenia w Anglii i wiąże je z 4 zlodowaceniami Niemiec.

Dn. 5. IX. odbyła się całodzienna wycieczka w obszar lessowej doliny Dunaju i przełom Wachau. Pokazano szereg profilów lessowych, przedzielonych warstwą humusową i żelazistą. Górny less wiązano — opierając się na występowaniu

WIKTOR ORMICKI

BIBLIOGRAFIA GEOGRAFICZNA

ZA ROK 1935.

(DODATEK DO „WIADOMOŚCI GEOGRAFICZNYCH“ 1936 ROKU).

KRAKÓW — „ORBIS“ — 1936.

<http://rcin.org.pl>

W dziale „Morfologia i Geologia“ uwzględniono z powodu punktualnego ogłaszania wyczerpującej Bibliografii geologicznej — jedynie geologię czwartorzędu oraz paleomorfologię. Publikacje geologiczne o charakterze przewodnikowym są notowane w dziale II. Trudności, które wyłoniły się przy zestawieniu działów VIII i IX rozwiązano w ten sposób, że problemy językowe znalazły pomieszczenie w pierwszym z nich, natomiast socjologiczne, narodowościowe i mniejszościowe w IX. Dział „Różne“ obejmuje zagadnienia związane z ochroną przyrody, wspomnienia pośmiertne oraz inne (t. zn. ważne dla geografa choć nie mieszczące się w żadnym z poprzednich działów publikacje). Wydawnictwa zbiorowe zestawiono w dziale I.

W ramach działów zastosowano następujący schemat:

- A. Literatura polska o Polsce:
 - 1. bibliografia,
 - 2. metodologia,
 - 3. dzieła, rozprawy, artykuły.
- B. Literatura polska o krajach obcych.
- C. Literatura zagraniczna o Polsce.
- D. Różne (materiały polskie lub zagraniczne luźniej związane, już to terytorialnie, już też rzeczowo, sprawozdania i t. p.).

Skorowidz uwzględnionych czasopism i wydawnictw.

Czasopisma i wydawnictwa krajowe.

- Archiwum Tow. Naukowego we Lwowie. Lwów.
 Archiwum hydrobiologii i rybactwa. Wigry.
 Badania geograficzne. Poznań.
 Bellona. Warszawa.
 Bibliografia geologiczna Polski. Wyd. P. I. G. Warszawa.
 Biblioteczka Bałtycka. Wyd. Inst. Bałtyckiego. Toruń.
 Biblioteka Puławska. Seria prac społeczno-gospodarczych. Puławy—
 Warszawa.
 Biblioteka Narodowościowa. Warszawa.
 Biuletyn Tow. Geofizyków. Warszawa.
 Czasopismo geograficzne. Lwów.
 Czasopismo przyrodnicze. Łódź.
 Echa leśne. Warszawa.
 Gaz i woda. Kraków.
 Handel zagraniczny Rzplitej Polski G. U. S. Warszawa.
 Inżynieria rolna. Warszawa.
 Komunikaty Instytutu Bałtyckiego. Toruń.
 Komunikaty Instytutu Śląskiego. Katowice.
 Komunikaty wyników prac H. Arctowskiego i jego współpracowników.
 Lwów.
 Kosmos. Lwów.
 Kwartalnik Statystyczny G. U. S. Warszawa.
 Las polski. Warszawa.
 Lwów w cyfrach. Lwów.
 Mały rocznik statystyczny G. U. S. Warszawa.
 Misje Katolickie. Kraków.
 Miesięcznik Katolicki. Kraków.
 Morze. Warszawa.
 Muzeum. Lwów.
 Ochrona Przyrody. Kraków.
 Ogólna mapa geologiczna Polski P. I. G.
 Orli Lot. Kraków.
 Oświata i wychowanie. Warszawa.
 Pamiętnik Polskiego Tow. Balneologicznego. Kraków.
 Państwowa Służba Hydrograficzna. Warszawa.
 Polskie Pismo Entomologiczne. Lwów.
 Polski Przegląd Kartograficzny. Lwów.
 Posiedzenia Naukowe Państw. Instytutu Geologicznego. Warszawa.
 Poznańskie Prace Ekonomiczne. Poznań.
 Praca szkolna. Warszawa.
 Prace Instytutu Geograficznego U. J. Kraków.
 Prace geograficzne wydawane przez E. Romera. Lwów.
 Prace P. I. M. Warszawa.
 Prace Państw. Instytutu Geolog. Warszawa.
 Prace socjologiczne. Poznań.
 Prace Zakładów Geologicznego i Geograficznego Uniw. Stefana Batorego.
 Wilno.
 Przegląd archeologiczny 1955—54. Poznań.
 Przegląd geograficzny. Warszawa.
 Przegląd antropologiczny. Poznań.
 Przegląd mierniczy. Warszawa.
 Przegląd pedagogiczny. Warszawa.
 Przegląd zdrojowo-kąpielowy i przewodnik turystyczny. Kraków.
 Przegląd współczesny. Warszawa.
 Przyjaciel szkoły. Poznań.
 Przyroda i technika. Lwów.
 Rocznik Hydrograficzny. Warszawa.
 Rocznik handlu zagranicznego. Warszawa.
 Rocznik Statystyczny m. Gdyni. Gdynia.

Rocznik Państw. Inst. Meteorol. Warszawa.
 Rocznik Polskiego Tow. Geolog. Kraków.
 Rolnictwo. Warszawa.
 Ruch prawniczy i ekonomiczny. Poznań.
 Ruch pedagogiczny. Kraków—Warszawa.
 Sprawozdania Państw. Inst. Geolog. Warszawa.
 Sprawozdania statystyczne Miasta Krakowa. Kraków.
 Sprawozdanie Tow. Naukowego we Lwowie. Lwów.
 Sprawy morskie i kolonialne. Warszawa.
 Sprawy narodowościowe. Warszawa.
 Statystyka Polski G. U. S. Warszawa.
 Statystyka Pracy G. U. S. Warszawa.
 Statystyka Cen G. U. S. Warszawa.
 Śląskie wiadomości statystyczne. Katowice.
 Śląskie wiadomości gospodarcze. Katowice.
 Taternik. Kraków.
 Turysta w Polsce. Kraków.
 Urzędowy wykaz druków. Warszawa.
 Wiadomości meteorologiczne. Warszawa.
 Wiadomości archeologiczne. Warszawa.
 Wiadomości statystyczne m. Poznania. Poznań.
 Wiadomości geograficzne. Kraków.
 Wiadomości Służby Geograficznej. Warszawa.
 Wiadomości Statystyczne G. U. S. Warszawa.
 Wiedza i życie. Warszawa.
 Wierchy. Kraków.
 Wschód. Orient. Warszawa.
 Wszechświat. Warszawa.
 Wydawnictwa Instytutu Bałtyckiego. Toruń.
 Wydawnictwa Muzeum Śląskiego. Katowice.
 Wydawnictwa Polskiego Tow. Ekonom. we Lwowie. Lwów.
 Wydawnictwa Polskiego Tow. Ekonom. w Krakowie. Kraków.
 Wydawnictwo Okręgowego Komitetu Ochrony Przyrody na Wielkopolskę i Pomorze. Poznań.
 Zapiski Tow. Naukowego w Toruniu. Toruń.
 Zbliża i zdaleka. Lwów.
 Życie szkolne. Włocławek.

Czasopisma i wydawnictwa obcojęzyczne.

L'Agricultura coloniale. Florencja.
 L'Africa Italiana. Bolletino della Società Afr. d'Italia. Napoli.
 Annalen der Hydrographie und maritimen Meteorologie. Deutsche Seewarte. Hamburg—Berlin.
 Annals of the Association of American Geographers. Washington.
 Annales de Géographie. Paris.
 Archiv für Bevölkerungswissenschaft. Lipsk.
 Baltic Countries. Toruń.
 The Baltic Pocket Library. Toruń.
 Bolletino della Reale Società Geographica Italiana. Roma.
 Bulletin de l'Académie des Sciences Math. et Naturelles. Acad. Royale Serbe. Beograd.
 Bulletin de l'Agence Générale des Colonies. Paris.
 Bulletin de la Société de Géographie de Lyon.
 Bulletin de la Société Neuchâteloise de Géographie. Neuchâtel.
 Bulletin de la Société Royale de Géographie d'Égypte. Kairo.
 Bulletin Statistique des Pêches Maritimes des Pays du Nord et de l'Ouest. de l'Europe. Conseil Perm. Intern. pour l'Exploration de la Mer. Kopenhaga.
 Bulletin Trimestriel de la Société de Géographie et d'Archéologie de la province d'Oran.
 Bureau de Statistique de l'Etat Letton. Riga (Valts Statistiska Parvalde).
 Časop. Muzealneje Slovenskej Spolecnosti. Turč. sv. Martin.
 Časop. Národního Musea. Praha.

- Československa Statistika. Praha.
 Deutsche Seewarte. Hamburg.
 Economic Geography. Worcester. U. S. A.
 Etudes Rhodaniennes. Lyon.
 Editions speciales de la Société de Géographie de Beograd.
 Fennia. Helsinki.
 Frankfurter Geographische Hefte. Frankfurt am Main.
 Geografisk Tidsskrift. Kopenhaga.
 Geografiski Raksti. Riga.
 Geografiska Annaler. Stockholm.
 Geographical Journal. London.
 The Geographical Review. New York.
 La Géographie. Paris.
 Geographische Zeitschrift. Leipzig.
 Geographischer Anzeiger. Gotha.
 Geographischer Jahresbericht aus Oesterreich. Wien.
 Geography. Aberystwyth. (Dawniej: Geographical Teacher).
 Glasnik Srpskog Geografskog Drustva. Beograd.
 Le Globe. Genève.
 Hydrologická Zpráva. Čsl. statni Ustav Hydrolog. Praha.
 Jahrbuch für die Gewässerkunde Norddeutschlands. Besondere Mitteilungen. Berlin.
 Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. Jena.
 Journal of Geography. Tokyo.
 Matériaux pour l'Étude des Calamités, Genève.
 Mémoires de la Société de Géographie de Beograd.
 Mitteilungen der Geographischen Gesellschaft. München.
 Mitteilungen der Geographischen Gesellschaft in Wien.
 Mitteilungen der Geographischen Gesellschaft und des Naturhistorischen Museums in Lübeck.
 Mitteilungen der Gesellschaft für Erdkunde zu Leipzig.
 Mitteilungen des Vereins der Geographen an der Universität Leipzig.
 Mitteilungen des Hamburgischen Weltwirtschaftlichen Archivs. Hamburg.
 Mitteilungen der anthropologischen Gesellschaft in Wien. Wien.
 Nation und Staat. Wien.
 Ostrava Berichte. Breslau.
 Petermanns Geographische Mitteilungen. Gotha.
 Petite Bibliothèque Baltique. Instytut Bałtycki Toruń.
 Posedna Izdanja Geografskog Drustva u Beogradu.
 Publicace Státniho Ustavu Hydrologického v Praze.
 Publicationes Instituti Universitatis Tartuensis Geographici. Tartu.
 Questions Minoritaires. Warszawa.
 Revue de Géographie Marocaine. Maroc.
 Sammelschrift der Math.-Naturwiss.-Aerztl. Sektion d. Ševcenko Gesellschaft. Lwów.
 Sborník Československé Společnosti Zeměpisné. Praha.
 Sborník Muzealnej Slovenskej Společnosti. Turč. sv. Martin.
 Schlesische Gesellschaft für Erdkunde zu Breslau.
 Sitzungsberichte der Math.-Naturwiss.-Aerztl. Sektion der Ševcenko Gesellschaft Lwów.
 Spisy Odboru Československé Společnosti Zeměpisné v. Brně.
 Svensk Geografisk Aarsbok. Lund.
 The Australian Geographer. Sydney.
 Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap. Leiden.
 Trudi Naučno Izzledovatel'skogo Instituta Geografii. Moskva.
 Veröffentlichungen der Schlesischen Gesellschaft für Erdkunde. Breslau.
 Wirtschaftsdienst. Hamburg.
 Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde. Berlin.
 Zeitschrift für Geopolitik. Berlin.
 Zeitschrift für Rassenkunde. Breslau.
 Zpravy Statniho Uradu Statistickeho. Rp. Čs. Praha.

Ogólne.

A₁

Żurowska W., *Intertionale Bibliographie des Buch- und Bibliothekswesens mit besonderer Berücksichtigung der Bibliographie*. Achter Jahrgang 1933. In kritischer Auswahl zusammengestellt von Jaris Vortius und Erwin Steinborn, Leipzig, Harrassowitz, 1934. Kraków, 1935, s. 3, Nadb. Przegląd Biblioteczny, R. 9, 1935, z. 1.

A₃

Comptes rendus du Congrès International de Géographie. Varsovie, 1934, T. I, Actes du Congrès. Travaux de la section I, Varsovie, 1935, Druk Książnica-Atlas, Lwów, s. 375, tabl. 3.

Dybowski R., *Uwagi o regionalizmie*, Warszawa, 1935, s. 17, *Odb. Czas*, R. 1935, Nr. 66.

I. K., „Geografja misyjna“, *Misje Kat.*, 1935, z. 9, str. 252 do 256.

Informator morski i kolonialny, pod red. Cz. *Zagórskiego*, W oprac. poszczególnych działów i zagadnień wzięli udział: kmdr. ppor. dypl. R. *Czeczott*, M. *Pankiewicz*, Wł. *Grzelak* i inni, Warszawa, 1935, s. 528, tabl. 8.

Kalendarz Ilustrowanego Kuryera Codziennego na rok 1936, *Rocznik IX*, Kraków, Pałac Pracy, 1935, str. 246.

Treść:

Jan Gadomski: Część astronomiczna.

Wład. Semkowicz: Rozwój terytorialny Polski na podłożu geograficznym.

Aleks. Birkenmajer: Początki Astrologicznej Szkoły Krakowskiej.

Bohd. Zaborski: Polskie pogranicze północne i zachodnie.

K. Piotrowicz: Pogranicze południowe i południowo-zachodnie.

I. Wąsowicz: Kresy Wschodnie.

W. Milata: Mapa częstotliwości wiatrów dolnych w Karpatach Zachodnich.

Tad. Czort: Obszar i zaludnienie Polski w toku dziejów.

S. Leszczycki: Mapa terenów narciarskich w Karpatach polskich.

S. Leszczycki: Długość pokrywy śnieżnej w Karpatach polskich.

Najstarsza zachowana średniowieczna mapa świata.

Reprodukcja mapy Polski Jodoka III Hondiusa z czasów ok. 1650 r.

Książkiewicz Marian, *Budowa skorupy ziemskiej*, *Przyroda i Technika*, 1935, z. 8, s. 350—355.

Rocznik Wołyński pod red. *Jakóba Hoffmana*, Równe, 1935, t. IV, str. 348.

Zawiera m. inn.:

Buczek K.: Wołyń w dawnej kartografii (w. XV—XVIII), s. 1—56.

Rühle E.: Jeziora krasowe zach. części Polesia Wołyńskiego s. 210 do 241. (Die Karstseen im westlichen Teile des Wolhynischen Polesie).

Rühle E.: Przemysłowe wykorzystanie materiału geologicznego w póln.-zach części woj. wołyńskiego, s. 242—256. (Die industrielle Nutzbarkeit des geologischen Materials in dem nordwestlichen Teil der Wolhynischen Wojwodschaft).

Hoffman J.: *Bibliografja Wołynia* (Bibliographie de la Volhynie), s. 17—548.

Świat i życie. (Zarys encyklopedyczny współczesnej wiedzy i kultury opracowany przy współudziale najwybitniej-

szych uczonych i specjalistów polskich. Red. nac. dr Zygmunt Łempicki, prof. Uniw. Warsz.), Lwów, Warszawa, 1935, T. 3, zes. 3, szp. od 273—400.

Wielka Geografia Powszechna, Warszawa, Trzaska-Ewert-Michalski, 1935.

Dybczyński T.: Ameryka Południowa.

Loth J.: Afryka.

Nowakowski St.: Z. S. R. R.

Różycki St. Zb.: Arktyka.

D.

Ukraińska zahal'na encyklopedija, Lwiv, Stanyslaviv, Kołomyja, 1935, szpalt 1422, s. 3, tabl. 31, m. 7.

Vowles Hugh P, Vowles Margaret W, Człowiek i siły przyrody, Przełożył i opracował Porębski Eug., Warszawa, 1935, Trzaska, Ewert i Michalski, s. 229, tabl. 18.

Geografia regionalna, przewodniki i krajoznawstwo.

A₁

Hoffman Jakób, Biblijografia Wołynia, Równe, 1935, Druk. „Orbis“, Kraków, s. 82, Odb. Rocznik Wołyński, 1935, tom 4.

Zieliński St., Polska biblijografia morza i Pomorza, Warszawa, 1935, s. 162.

A₃

Badania naukowe w Karpatach, Wierchy, 1935, str. 184 do 189.

J. S.: Badania geomorfologiczne.

J. S.: Badania antropogeograficzne Instytutu Geogr. U. J.

B. Pawłowski: Badania botaniczne w r. 1935.

Z.: Badania naukowe przeprowadzone w polskich Karpatach Wsch. w r. 1935.

leszcz.: Prace Oddziału Łemkowskiego Komisji Badań Nauk. Ziemi Wschodnich.

J. Szaflarski: Pomiarzy jezior tatrzańskich w r. 1935 i ich tymczasowe wyniki.

S. Leszczycki: Nowe mapy wojskowe dla Karpat Polskich.

Cehak Augusta, Z Wilna do Żułowa, Zbliża i Zdaleka, 1935, z. 5—6, s. 133—139.

Cybulski Teodor, Rabka wczoraj a dziś, Lwów, 1935, s. 4, Odb. Polska Gazeta Lekarska, R. 14, 1935, Nr. 20.

Dobrzycki Jerzy, Kraków, Kraków, 1935, Druk. Narodowa, s. 10.

Druskienniki, zdrojowisko nad Niemnem 1935, Wilno, 1935, Druk. „Znicz“, s. 8.

Faliński Br., Powiat Kamionka Strumiłowa, Kamionka Strumiłowa, 1935, Druk. L. Krym., s. 269, II.

Galon Rajmund, Dolina dolnej Wisły, Przewodnik krajoznawczy, Toruń, 1935, Druk. S. Buszczyński, s. 111, mapy 3.

Gašiorowski Henryk, Przewodnik po Beskidach Wschodnich, T. 1, cz. 2, Gorgany, z 2 mapami schematycznymi i 2 pa-

noramami, Lwów, Warszawa (1935), Druk. Książnica-Atlas, s. VIII, 240 + mapy 4.

Goetel W., Prace nad planem regionalnym Podhala, Turysta w Polsce, 1935, z. 4, str. 8—9.

Golawski Michał, Bałtyk i Gdynia, O czym każdy Polak i świadomy obywatel wiedzieć powinien, Białystok, w czerwcu 1935, s. 15.

Gomolec Ludwik, Ziemia średzka, Środa, 1935, Drukarnia Średzka, s. 3, t. 3.

Grabda E., Brzegi Pilicy pod Tomczycami, Ochrona Przyrody, 1935, s. 311—314.

Grabowski Jan, Mazowsze Pruskie, Warszawa, 1935, s. 1, Wydawnictwo Polskiego Związku Zachodniego, Wydawnictwo opisowych t. 1.

Grim Emanuel, Z nad źródeł Olzy, T. 1, Cieszyn, 1935, Druk. „Dziedzictwa“, s. 227, III, s. 235, IV.

Grodzicki Ludwik, Województwo poleskie, Szkic turystyczny, Warszawa, 1935, Druk. E. i K. Koziańscy, s. 36, Odb. Kalendarz Ziemi Wschodnich na r. 1936.

Heinrich Antoni, Szlaki wodne Polski, Oficjalny przewodnik Polskiego Związku Kajakowego, Warszawa, 1935, Gł. Księgarnia Wojskowa, Druk. J. Jankowski i S-ka, s. XVI, 456, m. 1.

Hołub-Pacewiczowa Zofja, Z geografji Prużańszczyzny, Warszawa, 1935, Druk. J. Świętoński i S-ka, s. 8, Odb. Ziemia, R. 1935, Nr. 6—7.

Horbay Bazyli, Przewodnik wraz z planem m. Lwowa, Lwów, 1935, s. 31, plan 1.

Horoszkiewicz Roman, Tradycje ziemi Pińskiej, Warszawa, 1935, Druk. Nowoświecka, s. 51, mapa 1.

Ilustrowany przewodnik po Poznaniu, Poznań, 1935, s. 48.

Ilustrowany przewodnik miasta Lwowa, Z planem, Lwów, 1935, s. 27, tabl. 8.

Jarosiewiczówna Marja, Sokolniki — wieś w powiecie lwowskim, Zbliża i Zdaleka, 1935, z. 9, s. 258—264.

Cf. ibd. artykuł L. Rychlewskiej.

Kalendarz Ziemi Wschodnich na r. 1936, Warszawa, 1935, Druk. Koziańscy, s. XII, 381.

Karpiński Jan Jerzy, Białowieża, Poland, Warszawa, 1935, Druk. Nowoczesna, Spółka Wydawnicza.

Kawecki Włodzimierz, Żywiec i Żywiec, Warszawa, 1936, Druk. Nowoczesna, s. 16.

Klimaszewski Miecz., Dunajec, Najpiękniejszy szlak w Polsce, Turysta w Polsce, 1935, z. 5, str. 8—9.

Klimaszewski Miecz., Z biegiem Sanu, ibd., z. 7, str. 4—5.

Komunikaty Instytutu Śląskiego w Katowicach (1935).

Kostrzewski J.: Argumenty niemieckiego profesora prehistorji (Kom. Nr. 22).

Barowa Ir.: Wrażenia Niemcewicza z podróży na Śląsk (23).

Niemieckie przygotowania do naukowej ofensywy na Górny Śląsk (Kom. Nr. 26).

- Kostrzewski J.: Czy Śląsk zawdzięcza swą nazwę germańskim Silin-
gom (28).
- Nechay Wiktor: Niemiecka krytyka mapy z r. 1910 (29).
- Komorowski And.: Pierwsze niemieckie badania antropologiczne na
Górnym Śląsku (51).
- Hugo Kollataj: O Śląsku i Ślązakach (51).
- Wojnar Wiesław: Śląsk Cieszyński w świetle ostatnich publikacyj
czeskich (52).
- Miłobędzki Zbigniew: Polska polityka handlowa w niemieckim
oświeceniu (55).
- Miłobędzki Zbigniew: Polski handel zagraniczny (57).
- Niemieckie wydawnictwa o osadnictwie na Górnym Śląsku (55).
- Piotrowski St.: Działalność biura planu regionalnego zagłębia gór-
niczo-przemysłowego w roku 1954—55 (41).
- Komunikaty Instytutu Bałtyckiego w Toruniu, 1935, Se-
rja III
- Enborg Il.: Rysy charakterystyczne żeglugi na Bałtyku (Nr. 46).
- Enborg Il.: Żegluga morska w Szwecji (Nr. 45).
- Kolbuszewski Wł.: „Odrodzona Polska“ w lotwskim ujęciu (Nr. 45).
- O. Nonacs: „Atjaunota Polija“ (Nr. 45).
- Münnich A.: Odbudowa gospodarza Prus Wschodnich. National-
sozialistische Aufbauarbeit in Ostpreussen (Nr. 45).
- Suviranta B.: Współpraca gospodarza krajów północnych (Nr. 42).
- Winid W.: Poprawa gospodarza w Danji ? (41).
- Gazet A.: Handel zagr. krajów Bałtyckich (40).
- Wrzosek A.: Z nowszych studjów geograficznych nad Estonją (56).
- Stojanowski K.: „Niemiecka rasa“ (55).
- „Wirtschafts- und Verkehrsgeographischer Atlas von Pommern“,
1954, Ostsee-Druck und- Verlag A. G. Stettin, Gesamtbearbeitung: Werner
Witt, str. 51—56, Tabl. 1, 51×56 cm (52).
- Wrzosek A.: Ostrau-Berichte, wyd. o krajach leżących na wschód
od Niemiec (51).
- Mainz K.: Der polnische Aussenhandel — Seraphim P.: Die Handels-
politik Polens, Wyd. Instyt. Gosp. Wsch.-europejskiego w Królewcu (50).
- Kasiske K.: Die Siedlungstätigkeit des Deutschen Ordens im östli-
chen Preussen, Königsberg, 1954, str. XI + 175 (29).
- Wrzosek A.: Kolonie niemieckie na Pomorzu i w Poznańskim
w pierwszych dwunastu latach polskiego panowania (28).
- Kelletat Il. dr.: „Die Städte Ostpreussens in ihrer geographischen
Lage und deren Auswirkungen“, Królewiec, 1954, str. 294 (25).
- Rudnicki M.: Pomorska myśl polityczna (24).
- Port szczeciński w 1954 (58).
- Kotas Paweł, Dolina Rzeki pod Ropicą, VI. Rocznik P.
T. T., „Beskid Śląski“ w Cieszynie, 1935, str. 69—76.
- Kuczera Aleksander, Samborszczyzna, Ilustr. monografia
miasta Sambora i ekonomji samborskiej, T. I, Sambor, 1935,
Druk Metzger, s. 492, tabl. 16.
- Kunzek Tomasz, Ziemia podolska, Opis krajoznawczo-
turystyczny woj. tarnopolskiego, Tarnopol, 1935, Druk. Po-
dolska. s. 48.
- Kunzek Tomasz, Podole, Warszawa, 1935, Druk. Nowo-
czesna, Spółka Wydawnicza, s. 16.
- Lencewicz St., Polska, Wielka Geografia Powszechna,
Warszawa, 1935, Druk. Narodowa, s. od 49—96, m. 1.
- Leszczycki Stan., Podróż dookoła Polski biletem okręż-
nym P. K. P., Turysta w Polsce, 1935, z. 5, str. 7.
- Leszko Ludw., Kraj tysiąca jezior, Turysta w Polsce, 1935,
z. 8, str. 8—9.

Łemkowszczyzna, *Sosnowski K., Smoleński J., Leszczycki S., Klimaszewski M., Wójcik-Bieśnicki A., Reinfuss R., Mileski W. i Reychmann J.*, Wierchy, 1935, rocznik 13, str. 51 do 116.

Treść:

Słowo wstępne.

Łemkowie i Łemkowszczyzna.

Zarys antropogeograficzny Łemkowszczyzny.

Z fizjografji Beskidu Niskiego.

Beskid Niski jako teren turystyczny,

Cmentarze wojenne na Łemkowszczyźnie.

Osturnia.

Łowickie, Informator turystyczny na r. 1935, Łowicz, 1935, Zw. Propagandy Turystycznej Ziemi Łowickiej, cm. 14¹/₂ x 10¹/₂, s. 16.

Majewski J., Regionalizm ziemi łukowskiej, Łuków, 1935, str. 21.

Malczewski Rafał, Tatry i Podhale, Poznań, 1935, Druk. „Biblioteka Polska“, s. 206.

Małopolska Wschodnia, praca zbiorowa pod red. Józefa Burczaka, Lwów—Stanisławów—Tarnopol, Wydanie Polskiej Agencji Telegr., poświęcone propagandzie gosp. i turystycznej woj. pld.-wsch., 1935, str. 39.

Marchacz Wł., Krajobraz Śląska Polskiego (Z uwzględnieniem przyległych krain), Katowice, 1935, Wyd. Instyt. Śląskiego, s. 111, m. 2, Śląsk, Ziemia i Ludzie, 2.

Marczak M., Przewodnik po Polesiu, Brześć, 1935, str. 150.

Mileski W. i Reychmann J., Osturnia, Wierchy, 1935, Rocznik 13, str. 117—140.

Młodziejowski J., Stawy w krajobrazie Tatr. Ochrona Przyrody, 1935, s. 13—46.

Nagel Bronisław, Ziemia chełmińska, Monografia ze wstępem do regionalizmu, Cz. 1, Toruń, 1935, Druk. Pawłowski, Bydgoszcz, s. 143.

Nassius M., Z Wołynia przez Polesie, Morze, 1935, z. 1, str. 16.

Nechay Wiktor, Śląsk jako region geograficzny, Wydawnictwa Instytutu Śląskiego, Katowice, 1935, str. 51.

Opacki Józef, Powiat borszczowski, Opisowy przewodnik krajoznawczy z 23 ilustr. w tekście, Borszczów, 1936 (antedat. 1935), Druk. L. Wierzbicki, s. 56.

Pazdro Zdz., Góry Czywczyńskie, Zbliżka i Zdaleka. 1935, z. 3, str. 67—74.

Podhorska Okołów M., Kajakiem z Warszawy (Wycieczki 1, 2, 3 i 4-dniowe), Warszawa, 1935, Główna Księgarnia Wojskowa, s. VI, 196.

Przewodnik dla podróżnych..., Hotele, pensjonaty, uzdrowiska w Polsce 1935—1936. Guide du voyageur, Reiseführer, Warszawa, 1935, Druk. J. Dziewulski, s. 113.

Przewodnik po Lwowie, Lwów, 1935, Druk. I. Jaeger, str. 44.

Przewodnik po Polsce w 4 tomach, T. 1, Polska półn.-wschodnia, Red. St. Lenartowicz, Warszawa, 1935, s. LII, 276, map 16, plany 4.

Rapf Feliks, Pieniny, Poland, Warszawa, 1935, Druk. Nowoczesna, Spółka Wydawnicza.

Remer Jerzy, Wilno (Cuda Polski), Poznań, Wegner, 1935, str. 214.

Słupski L., Polska współczesna, Berlin, 1935, s. 160.

Sosnowski Kazimierz, Leskowiec, VI Rocznik P. T. T. „Beskid Śląski“, w Cieszynie, 1935, str. 77—88.

Stecki Konst., Miraże w pustyni Błędownskiej, Wszechświat, 1935, Nr. 6, z. 165—168.

Szczepański Jan, Die Tatra Polen, Warszawa, 1935, Druk. Nowoczesna, Spółka Wydawnicza, str. 16.

Szkolne schroniska wycieczkowe, Informator wycieczkowy dla szkół i młodzieży szkolnej IX. rok 1935, Warszawa, Minist. W. R. i O. P., 1935, str. 362.

Szymborski Stanisław, Wisła, Przewodnik dla turystów wodnych, Lwów, Książnica-Atlas, 1935, str. 20, 43 mapki.

Tołpa St., Z wędrówek po Polesiu, Przyroda i Technika, 1935, z. 6, str. 250—259.

Trybowski Czesław, Z wędrówki po Pomorzu (Wspomnienia z wycieczki Koła Geografów U. U. J., 23. VI.—13. VII. 1935), Zbliża i Zdaleka, 1935, z. 8, s. 211—216. str. 75—76.

Typrowicz St., Jastrzębie-Zdrój (Opis zdrojowiska, wyniki leczenia), 1935, Druk. Śląska, Katowice, s. 20.

Wasung Aleksander, Bubniszcze, Zbliża i Zdaleka, 1935, s. 3.

Wierczak Karol, Między Zbruczem a Karpatami, Lwów, 1935, s. 27.

Wilno, Polen, Kraków, 1935, Druk. Narodowa, s. 16.

Wieliczka, Opr. kier. żupy Solnej w Wieliczce, Warszawa, 1935, s. 12.

Wójcik-Bieśnicki A., Beskid Niski jako teren turystyczny, Wierchy, 1935, Rocznik 13, str. 94—107.

Wycieczka przyrodnicza na Małtę pod Poznaniem, Poznań, 1935, Druk. U. P. s. od 28—33, Nadb. Wyd. Okręgowego Kom. Ochr. Przyr. w Poznaniu, 1935, z. 5.

Wysocki St., Przewodnik po Wąchocku, z ilustr., Starachowice, 1935, s. 35.

Zaborski Bogdan, Warunki geograficzne, 1. Położenie, granice i obszar Polski (2. Opis Polski), Warszawa, 1935, s. 8, Odb. Almanach polski, wyd. pod. red. prof. dr St. Arnolda.

Zahorski Władysław, Przewodnik po Wilnie, Wyd. 5, poprawione i uzupełnione przez dr M. Łewmiańską, Wilno, 1935, Nakł. i druk. J. Zawadzki, s. VIII, 200.

Zborowski Antoni, Informator na miasto Katowice, Indicateur des rues de Katowice, Führer durch die Stadt Katowice, Katowice, 1935, Druk. Księgarnia i Druk. Katolicka, s. 135.

Zglinnicka Aleks., *Fragmenty Podola, Zbliska i Zdaleka*, 1935, z. 10, str. 279—283.

Zglinnicka Aleks., *Dawny Lwów, Zbliska i Zdaleka*, 1935, z. 9, s. 243—248.

Zieliński Adam, *Huculszczyzna*, Kraków, 1935, Druk. Narodowa, s. 16.

Ziólkowski Mieczysław, *Toruń, Toruń*, 1935, Druk. J. Karoleczak, s. 16, mapka 1.

Z krainy wjunów (z Polesia), Pińsk, 1935, s. 61.

B.

Adrar n'Deren, *Polska wyprawa alpinistyczna w Wysoki Atlas 1934*, Praca zbiorowa pod red. J. A. Szczepańskiego (Opisy, wspomnienia, sprawozdania, 4 rotograw., 7 map i 20 fotogr.), Kraków, 1935, Druk. W. L. Anczyc i S-ka, s. 53, Odb. Taternik, R. 19, 1935, z. 4.

Zawiera m. in.: J. A. Szczepański: *Dżebel Tubkal*. Zb. Korosadowicz: *Dżebel Amcharas N'Iglina*. St. Groński: *Dżebel Inchemar*. J. Golec: *Jak to było naprawdę albo Dżebel Likunt*. A jak się o tem pisze, albo Ichil M'Gun. L. Górski: *W kenjonach Arusu*. J. T. Wojsznis: *Dżebel Tinerget*. J. K. Dorawski: *Ludzie i rzeczy*. J. A. Szczepański: *Z dni górskich*; *Wysoki Atlas. Przygotowanie i wyniki wyprawy*.

Anczyc Wł. L., *Przygody prawdziwe żeglarzy i podróżników pośród dzikich ludów kuli ziemskiej*, Warszawa, 1935, Druk. J. Zielony, s. 305.

Bartoszek Edmund, *Abisynja, Kraj i ludzie*, Łódź, 1935, Wyd. i druk. „Republika”, s. 24.

Borudzka Wanda, *Polacy na szczytach Andów*, Warszawa, 1935, Druk. Społeczna, s. 71.

Chwaściński Bolesław, *Wojsznis Justyn, Wśród gór Marokka, Wspomnienie z wyprawy wysokogórskiej*, Warszawa, 1935 (Druk. Piller-Neumann, Lwów), s. 160, tabl. 14, m. 2.

Czarnowski A., *Z Kartuz do Rzymu, Wrażenia z podróży, Kartuzy*, Druk. „Gazety Kartuskiej”, s. 111.

Dymarski Franciszek, *Berlin i okolice, Dodatek: rozmówki i słowniczek polsko-niem.*, Poznań, 1935, Druk. L. Misiak, s. XVI, 151, mapa 1, *Polski Przewodnik*, t. 4.

Dymarski Fr., *Hoffmann-Krystyańczyk Z., Sztokholm i okolice, Dodatek: rozmówki i słowniczek polsko-szwedzki*, Poznań, 1935, Druk. L. Misiak, s. XV, 176, 2 mapy, *Polski przewodnik*, t. 2.

E. R., *Polska wyprawa wysokogórska na Kaukaz, Wiadomości Służby Geograficznej*, 1935, z. 3—4, str. 430—452.

Giżycki Jerzy, *Na czarnym łądzie. Opowieść dla młodzieży*, Warszawa, 1935, Wyd. M. Arct., s. 31, *Zajmujące Czytanki*, Nr. 79.

Giżycki Jerzy, *Chleb i chimera*. Warszawa, Główna Księgarnia Wojskowa, 1935, str. 452.

Grabowski Jan, *Mazowsze Pruskie*, Warszawa, 1935, s. 32.

Grzebieniowski Tadeusz, *Irlandja współczesna, Polityka, kultura, literatura*, Warszawa, 1935, s. 55, *Rozszerzona odb. Droga*, R. 1934, Nr. 9 i 12, R. 1935, Nr. 3.

Haliczer J., Z Tunisu do oaz Sahary, Zbliża i Zdaleka, 1935, z. 10, str. 283—290.

Haliczer Józef, Bukareszt—Konstanca—Konstantynopol, ibd., 1935, z. 8, s. 217—224.

Iwasiewicz Jan, Bezdroża Rosji Sowieckiej, Warszawa, 1935, s. 66, *Universum*, tygodnik, R. 3, Nr. 107.

Jankowski H., Abisynja, Warszawa, 1935, „*Uniwersum*“, s. 63, *Universum*, Nr. 125.

Janta-Połączyński A., Ziemia jest okrągła (Reportaż z podróży do Chin i Japonji), Warszawa, 1936 (antedat 1935), Druk „*feniks*“, s. 309, tabl. 15.

Jodko-Narkiewicz K., W walce o szczyty Andów, Warszawa, Główna Księgarnia Wojskowa, 1935, str. 239.

Kielski L., Iran współczesny, Wschód, 1935, z. 1—2, str. 115—117.

Konderski Wacław, Gdańsk 1933—1934, Gdańsk, 1935, Druk. Gdańska, s. 36.

Korezakowski St., Woydno J., Abisynja — twierdza Afryki, Abyssinie — forteresse d’Afrique, *Wiadomości Służby Geograficznej*, 1935, z. 3—4, str. 381—410.

Kosiba Aleks., Łowy Eskimosów na niedźwiedzia polarnego, *Zbliża i Zdaleka*, 1935, z. 3, str. 80—82.

Kosiba Aleks., Ostatnie wyprawy Wegenera na Grenlandję, *Les dernières expéditions d’Alfred Wegener à la Groenland*, *Czasop. Geogr.*, 1935, XIII, z. 1, str. 55—71.

Kosiba Aleks., Wyprawa grenlandzka Duńskiego Instytutu Geodetycznego, *The Groenland Expedition of the Danish Geodetic Institute*, 1934, ibd., 1935, XIII, z. 1, str. 19—36.

Kosiba A., Z notatnika grenlandzkiego, *Przyroda i Technika*, 1935, z. 4, str. 148—158.

Kowalski Tad., Na szlakach Islamu, Szkice z historii kultury ludów muzułmańskich, Kraków, 1935, str. 215.

Kraj odrodzony, Zbiór artykułów i przemówień, Warszawa, 1935, str. 31.

Ważniejsze artykuły: Mayzel M.: Popierajmy i wspierajmy ruch palestyński.

Pruszyński K.: Kraj który nie zna kryzysu.

Hindes M.: Pionierstwo kapitału.

Leitgeber B., Kopenhaga klucz Bałtyku, Toruń, 1935, *Kasa im. Mianowskiego*, s. 81, *Bibl.joteczka Bałtycka*.

Lepecki M., Sowiecki Kaukaz, Podróż do Gruzji, Armenji i Azerbejdżanu, Warszawa, *Bibl.joteka Polska*, 1935, str. 197.

Liwoczyński Jan B., Z wycieczki do Bułgarji, *Zbliża i Zdaleka*, 1935, z. 7, s. 184—189.

Lubaczewski T., Jugosławja, *Przewodnik z 90 ilustr.*, Warszawa, 1935, s. 134 + 1 mapa.

Mączak Franciszek, *Wodospady Iguazu*, *Zbliża i Zdaleka*, 1935, z. 4, s. 106—116.

Meissner J., Milewski T., W krainie lęku i pragnienia, Lwów, Warszawa, 1935, *Książnica-Atlas*, s. 167, *Dookoła Ziemi*, *Bibl.joteczka Geogr.-Podróżnicza*, t. 13.

Mikkola J., *The social culture of Finland*, Toruń, 1935 (Pomorska Druk. Rolnicza), s. 5, Reprint.: *Baltic Countries*, 1935, vol. I, Nr. I.

Moniak Jan, *Wybrzeża Algerji, Zbliska i Zdaleka*. 1935, z. 7, s. 190—195.

Motycz Cz., *Afryka — czarny ląd*, Warszawa, 1935, Druk. A. Pański, s. 63, Kosmos, 11.

Naumenko J., *Ukraina Sowiecka, Wschód*, 1935, z. 3, str. 1—11.

Ossendowski Ferdynand Antoni, *Skarb wysp Andamańskich, Powieść dla młodzieży*, Warszawa, 1935, Druk. „Biblioteka Polska“, s. 229.

Ostrowski Wiktor, *Na szczytach Kordyljerów, Wspomnienia z polskiej wyprawy naukowo-alpinistycznej w Kordyllera de Los Andes*, Warszawa, 1935, Druk. Piller-Neumann, s. 159, tabl. 16.

Paulo Karol, *Sprawozdanie z wycieczki studentów geografji Uniwersytetu Poznańskiego do Czech i Moraw, L'excurşion géographique des étudiants de Poznań en Bohème et Moravie*, *Czasop. Geogr.*, 1935, XIII, z. 1, str. 71—91.

Pawłowski Stanisław, *Abisynja, Według relacji podróżnika polskiego dra Ignacego Żagiella z r. 1864*, Warszawa, 1935, str. 17, Wydawnictwo Ligi Morskiej i Kolonjalnej.

Pazdrowa Olga, *Owernja — kraina wygasłych wulkanów, Zbliska i Zdaleka*, 1935, z. 5—6, str. 152—157.

Pelc W., *Zarys stosunków rosyjsko-japońskich*, *Wschód*. 1935, z. 1—2, str. 76—95.

Rokiciński Zbigniew, *„Darem Pomorza“ naokoło świata, Ilustrowany reportaż dla młodzieży*, Warszawa, 1935, str. 194, Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska“.

Rospond Stanisław, *Jugosławja, Z teki podróżnika i obserwatora, Miejsce Piastowe*, 1935, str. 362.

Schummer-Szermentowski M. Eug., *Pod znakiem pogoni (Dookła ziemi, T. 11)*, Lwów, Książnica-Atlas, 1935, str. 139.

Siedlecki Stanisław, *Wśród polarnych pustyń Svalbardu*, Warszawa, 1935, Druk. Piller-Neumann, s. 190, tabl. 24.

Siedlecki S., *Polska wyprawa Polarna na Spitsbergen, Wierchy*, 1935, *Rocznik* 13, str. 34—45.

Sieroszewski Waclaw, *Na Daleki Wschód, Kartki z podróży*, Warszawa, 1935, Druk. „Biblioteka Polska“, s. 3, *Dzieła Zbiorowe*, t. 15.

Sieroszewski Waclaw, *Wśród kosmatych ludzi*, Warszawa, 1935, Druk. „Grafja“, s. 110.

Sieroszewski Waclaw, *Korea (Klucz Dalekiego Wschodu)*, Warszawa, 1935, Druk. „Biblioteka Polska“, *Dzieła Zbiorowe*, t. 13 (14).

Ślebodziński Józef, *Albanja — Królestwo orłów skalnych*, *Zbliska i Zdaleka*, 1935, z. 3, str. 77—80.

Ślebodziński Józef, *Tadżykistan — republika na „dachu świata“*, *Ibd.*, 1935, z. 5—6, str. 157—162.

Szczepański J. A., Polska wyprawa wysokogórska w Atlas, Wierchy, 1935, rocznik 13, str. 15—33.

Szczepański Jan, W śniegach i w słońcu Afryki, Warszawa, 1935, Druk. „Feniks”, s. 309.

Szuldenfrei Józef, Z. S. R. R., Szkic polityczno-gospodarczy ze szczególnem uwzględnieniem kwestji żydowskiej, Kraków, 1935, s. 62.

Tarnowski Michał, Cejlon, wyspa rajska, Notatki z podróży, Lwów, 1935, Książnica-Atlas, s. 154, tabl. 16, Dokoła Ziemi, Biblioteczka geogr.-podróżnicza, t. 15.

Teisseyre J., Z wycieczki narciarskiej do Zermatt, Zbliska i Zdaleka, 1935, z. 10, str. 275—278.

Wrzosek A., Z nowszych studjów geograficznych nad Estonją, Komunikat Inst. Bałt., Serja 3, Nr. 34 (36).

Zglinnicka Aleksandra, Abisynja, niezdobytą twierdza czarnego kontynentu, Zbliska i Zdaleka, 1935, z. 2, str. 45—50.

Zinkiewicz Włodzimierz, Z kraju kwitnącej wiśni, wulkanów i trzęsień ziemi, lbd., 1935, z. 8, s. 224—229.

Z. K., O zbiornikach wodnych Nowej Ziemi i Ziemi Franciszka Józefa, Wszechświat, 1935, Nr. 7, s. 229—230.

Żaruk Aleks., Z wycieczki na Rugję, Zbliska i Zdaleka, 1935, z. 9, s. 249—253.

C.

Ahlers Joh., Polen, Volk, Staat, Kultur, Politik und Wirtschaft. Berlin, Zentralverlag, 1935, 207 st.

Dolnyćkyj Myron, Vid beskydských rozvoriv do poliškich bolot, Lviv, 1935, s. 87, mapa 1.

Doolaard A., Van vrijhed en dood (Opis podróży do Polski i krajów bałtyckich), Amsterdam, 1935, N. V. Em. Querido's Utig. Mij.

Dt. Osten u. Polen, Langensalza, 1934, s. 68.

Geisler W., Natur und Mensch als Bildner der ober-schlesischen Landschaft, Oberschlesien, 1935, Nr. 2, str. 61—64.

Gollub Hermann, Masuren (Ostpreussische Landeskunde in Einzeldarstellungen), Królewiec, Gräfe i Unzer, 1934, 186 s.

Gottlieb Alb., Polen, Wanderungen eines Europäers, Wiedeń, Perles, 1935, 402 str.

Gralka Winand, Kulturarbeit in Oberschlesien (Ein Jahrbuch hrsg. von der Prod.-Verwaltung von Oberschlesien), Opole, 1935, 308 str.

Hanftwurcel H., La Baltique polonaise, Lausanne, Risold & Fils, 1934, str. 224.

Grüneberg G., Die Danziger Nehrung, Gdańsk, Kaufmann, 1935, 32 str.

Hess Otto, Das deutsche Danzig, Berlin, 1935, s. 32. m. 1, Mit Rucksack u. Nagelschuh, H. 42.

Hoffmann Br. i Hurtig Th., Ostpreussen (Ostpreussische Landeskunde in Einzeldarstellungen), Królewiec, Gräfe u. Unzer, 1935, 199 str.

Humphrey Grace, Poland to-day, Warsaw, 1935, M. Arct s. 178 + To my Polish friends in America, s. 2.

Hübner Hans, Zoppot in Vergangenheit und Gegenwart, Danzig, 1935, s. 28, Führer d. Staatl. Landesmuseums f. Danziger Geschichte, Danzig-Oliva, H. 6.

Leitgeber Bolesław, Port Kopenhaski, Serja Pamiętnik Instytutu Bałtyckiego, T. XXIX, Toruń, 1935, str. 256 + X, 28 tabel, 7 map, Skład Główny: Kasa im. Mianowskiego, Instytut Popierania Nauki, Warszawa, Pałac Staszica.

Osteuropa, Stuttgart, 1933, s. 95.

Pulle Giorgio, Europa centrale in generale. Parte 1: Germania, Paesi Bassi, Parte 2: Svizzera, Austria, Ungheria, Cecoslovacchia, Polonia, Milano, 1934, F. Vallarch, s. IX, 527.

Pulle G., La Polesia Polacca, L'Universo, 1935, XVI, str. 213—242.

Riccardo Riccardi, Geografia della Polonia, Roma, 1935, str. 28.

Schinner W., Polen, Stuttgart, 1934, s. 80.

Spaethe W. Erich, Breslau und Schlesien wie es nicht jeder kennt, Breslau, 1934, Breslauer Verl. u. Druckerei, s. 152.

Stender-Petersen Ad., Polen, Landet, Folket, Kulturen (Grundrids ved folkelig Universitet sundervisning, Nr. 417), Kobenhavn, 1935, s. 16.

D.

Bailey P. E., Wśród australijskich krajowców, Zbliska i Zdal'ka, 1935, z. 9, s. 254—258.

Bergadani R., Corso di geografia per le scuole medie inf. Vol. 3, L'Europa, Torino, 1935, s. 172.

Bergadani R., L'Italia e il mondo. Corso di geografia per le scuole secondarie di avviam profess, Vol. 1, Geografia generale, L'Europa, Torino, 1935, s. 194.

Böhrer M., Czechosłowacja współczesna, Warszawa, Nowa Powieść, 1935, str. 189.

Chraplyvyj Evhen, Danija — kraj chliborobiv, Vražinnja z prohul'ky, Z 28 obrazk. i kartoju Daniji, L'viv, 1935, Druk. Nauk. T-va im. Sevčenko, s. 85, Biblioteka „Sil'skoho Hospodarja“ č 125.

Czartow W., Japonja. Kraj wschodzącego słońca, Warszawa, 1935, Druk. A. Pański, Spadk., Piotrków, Kosmos, 15.

Fahrten durch Ost- und Westpreussen, Königsberg, Berlin, 1935, s. XII, 144, m. 1.

Fellowes P. F. M., Stewart Blacker L. V., Etherton P. T., Clydesdale M. P., Barkas G., Samolotami nad Ewerestem, Wyprawa lotnicza w roku 1933, z przedmową Johna Buchana, Przełożył z angielskiego Dionizy K o s t e c k i, Warszawa, Gł. Księgarnia Wojsk., 1935, str. 425.

Franz W., Krause E., Grenzland Ostpreussen, Pollkallen, Morgenroth, s. 272.

Hildén Kaarlo, The Geographical Society of Finland, To-

ruń, 1935, Pomorska Druk. Rolnicza, s. 2, Reprint. Baltic Countries, 1935, vol. I, Nr. 1.

Hoffmann Bruno, Ostpreussen, Land und Leute, Königsberg, 1935, Gräfe und Unzer, s. 200.

Kisch Egan E., Oblicze Azji Sowieckiej, Przekład i słowo wstępne W. Rogowicza, Asien gründlich verändert, Warszawa, 1935, s. 255.

Koitz Heinrich, Am Rande Europas, Tagebuchblätter polnischer Reisen. Breslau, 1935, s. 232.

La Baume Wolfgang, Zur Naturkunde und Kulturgeschichte des Bernsteins, Danzig, 1935, s. 48, tabl. 2, Aus: Schriften d. Naturforschenden Gesellschaft in Danzig, Bd. 20, 1935, H. 1.

Laborde E. D., The world in outline, A text-book of geography, London, 1935, Cambridge, University, Press.

Lebedev Vsevolod, Jak żyją ludzie północy (Przekład z rosyjskiego Zofji Maliniak), Kak živut severnye narody, Warszawa, 1935, Wydawnictwo Współczesne, s. 3.

Ostpreussen und seine Nachbarländer, Ein Wegweiser durch d. Schrifttum, Königsberg, 1935, s. 73.

Sprawozdanie Dyrekcji Instytutu Bałtyckiego III, Toruń, Instytut Bałtycki, 1935, str. 36.

Sprawozdanie z działalności naukowej w dziedzinie pomorzoznawstwa w latach 1933—1934, Wydawnictwa Instytutu Bałtyckiego, Toruń, 1935, Kasa im. Mianowskiego, s. 67, Odb.: Stan posiadania ziemi na Pomorzu, 2. Pamiętnik Instytutu Bałtyckiego, t. 23.

Zawiera m. in. Józef Bieniasz: Przegląd działalności naukowej instytucyj i osób, biorących udział w badaniach pomorzoznawczych.

Tischendorf Julius, Die Länder Europas, Leipzig. 1935, s. XI, 594. Handbücher f. d. erdkundl. Unterricht, 4.

Wernsteet B., Ameryka, Warszawa, 1935, Druk. A. Pański Spadk., Piotrków, s. 64.

Wieczorek A. M., O fotografii górskiej w Tatrach, Wierchy, 1935, Rocznik 13, str. 46—50.

Winid Walenty, Prace Instytutu Bałtyckiego w dziedzinie geografji i nauk pomocniczych, Sprawozdanie przedłożone Komisji Geograficznej Instytutu Bałtyckiego w dn. 22. VI. 1935 r., Wydawnictwa Instytutu Bałtyckiego, Toruń, 1935, Druk. „Biblioteka Polska“, Bydgoszcz, s. 13.

Wrzosek Antoni, Geografja w dotychczasowych publikacjach Instytutu Bałtyckiego, lbd., s. 10.

Wrzosek Antoni, Geografja w dotychczasowych publikacjach Instytutu Bałtyckiego, Toruń, Instytut Bałtycki, 1935, str. 10.

Zischka Anton, Abisynja, Ostatni nierozwiązany problem Afryki, Abissinien, Das letzte ungelöste Problem Afrikas, Warszawa, 1936, Druk. J. Zielony.

*Kartografia, geodezja i geofizyka.***A₂**

Mitera Zygmunt, *Możliwości zastosowania poszukiwawczych metod geofizyki w Polsce*, Lwów, 1935, Druk. Piller-Neumann, s. 4, Komunikaty „Pioniera“ S-ki Akc. dla poszukiwania i wydobywania minerałów bitumicznych, Serja A, Nr. 4.

Weigel K., *Zastosowanie interferometru nowego typu do wyznaczania krzywizny geoidy*, Sprawozd. Tow. Nauk. we Lwowie, R. XV, 1935, z. 2, s. 117—121.

Wyszyński Otton, *Znaczenie geofizyki dla poszukiwań złóż naftowych*, Lwów, 1935, Druk. Piller-Neumann, Przedr.: *Przemysł Naftowy*, s. 6, R. 1935, z. 12, Komunikaty „Pioniera“ S-ki Akc. dla poszukiwania i wydobywania minerałów bitumicznych, Serja A, Nr. 2.

A₃

Bański S., *Reambulacja dawnych map austriackich*, *Berichtigung der österr. Vorkriegs-karten*, *Wiadomości Służby Geograficznej*, 1935, z. 1—2, str. 123—137.

Biuletyn Służby Czasu, Obserwatorium Astronomicznego U. W., Warszawa, Rok 1, Nr. 1. marzec 1935, Druk. Sal. Szkota Rzem., ks. Siemca 6.

Biuletyn Obserwatorium Astronomicznego w Wilnie, *Bulletin de l'Observatoire Astronomique de Wilno*, t. *Astronomie*, Nr. 16, Wilno, 1935, Druk. „Znicz“, s. 28, *Prace Tow. Przyj. Nauk. w Wilnie*, *Wydz. nauk matem.-przyr.*, t. 9.

Bychawski T., *Rozwiązanie zagadnienia Pothenota metodą przybliżonych kątów północnych*, *Wiadomości Służby Geograficznej*, 1935, z. 3—4, str. 411—414.

Bychowski T., *Wzór ogólny na rozwiązanie zagadnienia Pothenota*, *Przegl. Mierniczy*, 1935, Nr. 10, s. 212—214.

Bychowski Tad., *Optyczny pomiar długości w zastosowaniu do poligonizacji i zdjęć szczegółowych*, *Ibd.*, 1935, Nr. 4—5, s. 92—95, Nr. 6, s. 115—119.

Chojnicki Wilh., *Repetycyjny teodolit Wilda*, *Ibd.*, 1935, Nr. 4—5, s. 88—92.

Gardziel K., *O mierzeniu odległości na planiglobach*, *Mesurage des distances sur les planiglobes*, *Wiadomości Służby Geograficznej*, 1935, z. 3—4, str. 326—334.

Gasiewicz Stefan, *Przyrząd pomiarowy ppłk. Lendvay'a*, *Ibd.*, 1935, z. 3—4, str. 416—421.

Grygorczuk S., *Nowe drogi poligonizacji*, *Przegl. Miern.*, 1935, Nr. 7, s. 139—142.

Jachimowski Stan., *Uproszczony sposób wyrównania poligonów z uwzględnieniem wag boków i kątów według metody autora*, *ibid.*, 1935, Nr. 11, s. 231—236.

Jachimowski Stanisław, *Wyrównanie sieci poligonowych z równoczesnym uwzględnieniem wpływu błędów pomiaru boków i kątów*, *Ibd.*, 1935, Nr. 1, str. 3—13, Nr. 2, str. 34—44.

Kaczmarek Ignacy, Stan prac pomiarowych w miastach R. P., *Przegl. Mierniczy*, 1935, Nr. 6, s. 130—131.

Kępiński F. Wyznaczanie czasu, szerokości geograficznej i azymutu punktu ziemskiego z przejść par gwiazd przez prostopadłe do siebie płaszczyzny wierzchołkowe, *Zeit — Polhöhen — und Azimutbestimmung auf Grund von Stern — Paardurchgängen durch zu einander senkrechte Vertikale*, *Wiadomości Służby Geograficznej*, 1935, z. 3—4, str. 311—318.

Kępiński F., Wyznaczenie długości geograficznej obserwatorium astronomicznego Politechniki Warszawskiej, z okazji międzynarodowego wyznaczenia długości w r. 1935, *Längenbestimmung des Astronomischen Observatoriums an der Polytechnischen Hochschule Warszawa, anlässlich der Internationalen Längenbestimmung 1935*, *ibid.*, 1935, str. 3—4, str. 253—287.

Kwiatkowski A., *Prace grawimetryczne w latach 1933 do 1934 (Serja IV)*, Warszawa, Główny Urząd Miar, 1935.

Treść:

1. Inż. Pawłowski Stan.: Wyznaczenie różnic przyspieszenia siły ciężkości między Głównym Urzędem Miar, Politechniką i Obserwatorium Astronomicznym w Warszawie.

2. Pomiar polowe w 1934 r.

3. Kwiatkowski A.: Nawiązanie Centrali Grawimetrycznej Głównego Urzędu Miar do Instytutu Geodezyjnego w Poczdamie.

Lorenz Edward, O „wyrównaniu poligonów z równoczesnym uwzględnieniem wpływu błędów pomiaru boków i kątów“ dr St. Jachimowskiego, *Über „Die Ausgleichung der Polygonzüge mit gleichzeitiger Berücksichtigung des Einflusses der Messungsfehler der Winkel und Seiten“ von Dr St. Jachimowski, Poznań, 1935, Druk. Uniw. Poznańskiego, s. 1, Odb.: Roczniki Nauk Rolniczych i Leśnych, R. 1935, t. 35, z. 1.*

Lugeon Jean, *Quelques résultats des travaux de magnétisme terrestre de la mission polonaise à l'Île des Ours pendant l'année polaire 1932—1933, Rapport succinct adressé à la Commission Internationale de Magnétisme Terrestre et d'Électricité Atmosphérique, Conférence de Varsovie, 1935, Warszawa, 1935, Druk. P. I. M., s. 11, tabl. 4.*

Michalski Tad., *Uwagi o wyrównaniu poligonów metodą pruską, Przegl. Mierniczy, 1935, Nr. 9, s. 187—199.*

Nowak W., *Prace pomiarowe, wykonane na podkładzie, sporządzonym metodą aerofotogrametryczną, dla celów klasyfikacji gruntów do podatku gruntowego, Przegląd Mierniczy, 1935, rok XII, z. 12 (137), str. 253—258.*

Okólnik Obserwatorium Astronomicznego w Warszawie, Nr. 15, 17, *Circular of the Astronomical Observatory at Warsaw, Warszawa, 1935, Druk. Sal. Szkoła Rzemiosł, s. 7.*

Publications of the Astronomical Observatory of the Warsaw University, Vol. 10, Warsaw, 1935, s. 44.

Rayonnement d'un dipôle magnétique, Cracovie, 1935, Druk. U. J., s. 1, Nadb.: C. R. M. des séances de la Classe des Sc. Mathémat. et Nat., R. 1935, Nr. 7.

Stenz E., O opadach pyłu eolicznego w Polsce ze szczególnem uwzględnieniem opadu z końca kwietnia 1928, Warszawa, 1935, s. od 25—38, Odb.: Biuletyn Tow. Geofizyków w Warszawie, R. 1935, z. 11/12.

Stenz Edw., Pomiarzy frygorymetryczne ochładzania we Lwowie, Mesures frigorimétriques du degré de réfrigération à Lwów, Wiad. Met. i Hydr., 1934, Nr. 7—12, s. 51—55, Warszawa, 1935.

Szaflarski Józef, Kilka uwag w sprawie źródeł kartograficznych do mapy historycznej Spisza (Prace Komisji Atlasu Historycznego Polski, z. 3), Kraków, P. A. U., 1935, str. 7.

T. P., Pochyłomierz „S. P. K.“, Wiadomości Służby Geograficznej, 1935, z. 3—4, str. 415.

Warpechowski Ryszard, Fotopoligonizacja w terenie fałistyn, Przegl. Fotogrametr., 1935, Nr. 13—14.

Współrzędne geograficzne wieńca warszawskiego i siatek bazowych, Coordonnées géographiques de la chaîne fermée de Varsovie et des réseaux de bases, Wiadomości Służby Geograficznej, 1935, z. 1—2, str. 242—252.

W sprawie wyrównania poligonów, Wymiana poglądów odnośnie pracy Jachimowskiego St. „Wyrównanie poligonów z równoczesnem uwzględnieniem wpływu błędów pomiaru boków i kątów“, Przegl. Mierniczy, 1935, Nr. 6. s. 119 do 130

Mapy, atlasy i plany.

Biernacki Fr., Mapa Rzeczypospolitej Polskiej 1:750.000, Carte de la République Polonaise au 750.000-e, Wiadomości Służby Geograficznej, 1935, z. 3—4, str. 319—325.

Czarnecki St. Petkiewicz, Mapa Rzeczypospolitej Polskiej 1:1.000.000 Wojskowego Instytutu Geograficznego. La nouvelle carte de la République Polonaise au 1.000.000-e. Wiadomości Służby Geograficznej, 1935, z. 3—4, str. 335—349.

Czeżowski M., Mapa samochodowa i stanu dróg w Polsce 1935 r. z uwzględnieniem potrzeb turystyki motorowej i kolarskiej. Stan 1 kwietnia 1935 r. oprac. M. Czeżowski, w.-prezes Zarządu Gł. Pol. Tur. Klubu. Wyk. Z. Jaworski, kartograf, Skala 1:1.000.000. Warszawa, 1935.

Dworzak Ludwik, Turystyczny plan m. st. Warszawy, Warszawa Druk. B. Rozenhal.

Friedrich H., Mapka rozmieszczenia wyrazów: sąsiek, zasiek, zapole, sąsiecznica, zasiecznica, tylbant, błag (materiał do regionalizacji Mazowsza), Poradnik Językowy, 1935/36, Nr. 3, Warszawa, 1935.

Grodkowski Michał, Atlas wewnętrznych połączeń pocztowych Rzeczypospolitej Polskiej, Stan z dnia 1 marca 1935,

Oprac... Spis map: 1) Górny Śląsk i Cieszyński, 2) Małopolska Zachodnia, 3) Małopolska Wschodnia, 4) Wołyń, 5) Kieleckie, 6) Warszawa oraz szlaki na wschód, zachód i północ, 7) Poznańskie, 8) Pomorze, 9) Wileńszczyzna i Polesie, Kraków, 1935, Litogr. Pruszyński, map 9.

Janiszewski Michał, Fizyczna mapa Polski, Podziałka 1:2,000,000. cm 59¹/₂ × 45, cm 47 × 41¹/₂, Warszawa, 1935, Drukarnia B. Wierzbicki i Ska.

Janiszewski M., Ścienna fizyczna mapa Polski, Podziałka 1:500,000. Warszawa, Nasza Księgarnia, 1935.

Janiszewski Michał, Konturowa mapa Polski, Podziałka 1:4,000,000, Warszawa, 1935, Druk. B. Wierzbicki i Ska, cm 28 × 24¹/₂, cm 23 × 21¹/₂.

Kalinowski Michał, Mapa powiatu kępińskiego, Skala 1:100,000, cm 55¹/₂ × 40¹/₂, Kępno, 1935, Druk. Zakł. Kartograficzne Rozynek, Poznań.

Koźierowski Stan., Atlas nazw geograficznych Słowiańszczyzny Zachodniej, Atlas of western slav geographical names, zeszyt II B, Rugja 1:100,000 (Badania Geograficzne, Prace Instytutu Geograficznego Uniwersytetu Poznańskiego, wydawane pod kierunkiem Stan. Pawłowskiego, Wydanie osobne), Poznań, 1935.

Mapa samochodowa Rzeczypospolitej Polskiej. Podz. 1:850,000, cm 113¹/₂ × 98, cm 12¹/₂ × 97, Warszawa, 1935, Druk. „Nasza Litografia“.

Mapa dróg powiatu przasnyskiego, Skala 1:100,000, 1935, Druk. B. Wierzbicki i S-ka.

Mazela Jan, Mapa powiatu gostyńskiego, wojew. Poznańskie, Podziałka 1:100,000, cm 38 × 49¹/₂, cm 33¹/₂ × 44¹/₂, Gostyń, 1935, Litogr. i druk. Zakł. Kartogr., Poznań.

Moszyński Kazimierz, Atlas kultury ludowej w Polsce, zesz. 2, oprac. wspólnie z J. Klimaszewską i M. Bytnarówną, Kraków, 1935, s. 12, map 12, Polska Akad. Umiej. Komisja Etnograficzna.

Nanke Cz., Europa Środkowa w XVII w., Podziałka 1:1,500,000, Lwów, Książnica-Atlas, 1935, 158 × 185.

Natanson-Leski Jan. Polska i Litwa w pierwszym stuleciu po Unji Krewskiej, Skala 1:5,000,000. cm 30 × 35, cm 27 × 30¹/₂, Warszawa, 1935, Lit. W. Głowczewski.

Natanson-Leski, Atlas historyczny szkolny, Polska średniowieczna, 2, wyd. 2.

Natanson-Leski Jan, Polska Piastowska, cm 36 × 33¹/₂, cm 32¹/₂ × 30¹/₂, Warszawa, 1935, Lit. W. Głowczewski.

Natanson-Leski, Atlas historyczny szkolny, Polska średniowieczna, 1, wyd. 2.

Natanson-Leski Jan, Przebudowa Europy w dobie wielkiej wojny, Podz. 1:5,000,000, cm 191 × 160, cm 179 × 167, Warszawa, 1934, SgT. „Sprzęt Szkolny“, Mapa uzupełniająca do dziejów wojny 1914—18. Skala 1:18,000,000.

Orjentacyjna mapka dróg automobilowych województwa

śląskiego, Katowice, 1935, Druk. W. L. Anczyc i S-ka, Kraków, s. 18.

Plan m. st. Warszawy, Podz. 1:25.000, cm $64\frac{1}{2} \times 61\frac{1}{2}$, cm $57\frac{1}{2} \times 54\frac{1}{2}$, Lwów, 1935, Książnica-Atlas, Tekst s. 15.

Plan miasta stołecznego Warszawy, Skala 1:20.000, cm $100 \times 77\frac{1}{2}$, cm $84\frac{1}{2} \times 70\frac{1}{2}$, Warszawa, 1935, Druk. B. Wierzbicki i Ska.

Plan miasta Wilna, Skala 1:12.500 (cm 64×56 , cm $56\frac{1}{2} \times 46\frac{1}{2}$), Wilno, 1935, Druk. „Biblioteka Polska“, Bydgoszcz.

Plan Warszawy 1934—35 r., Syndicat d'Initiative de Varsovie, Warszawa, 1935, Związek Propagandy Turystycznej.

Prószyński Kazimierz, Wykaz nazwisk, Mapa narodowości — kultury w Polsce (Spis ten zawiera nazwiska ludzi znanych z czasów porozbiorowych, do r. 1912, urodzonych w Polsce, Mape de la culture nationale en Pologne, The map of the national cultur in Poland, Warszawa, 1934, s. 111.

Ptaszycki Mieczysław, Mapa torfowisk okolic Warszawy, Skala 1:200.000, cm $56,5 \times 18$, Warszawa, 1934, ark. 5.

Romer E., Mały globus polityczny, Podz. 1:100.000.000, cm $50 \times 26\frac{1}{2}$, Lwów, 1935, Książnica-Atlas, Instytut Kartogr. im. E. Romera.

Romer E., Europa, Podziałka 1:5.000.000 (cm $96 \times 121\frac{1}{2}$), (cm 87×114), Ibid.

Romer Eugenjusz, Polska, Atlas geograficzny dla 1 klasy gimnazjalnej (cm $29\frac{1}{2} \times 20$), Ibid., map. 12.

Romer Eugenjusz, Polska mapa topograficzna, komunikacyjna i administracyjna, opracowana pod red. R. Romera. Podziałka 1:600.000 (cm $176\frac{1}{2} \times 157$, cm $162\frac{1}{2} \times 146$), Ibid.

Polska. Mapa topograficzna, komunikacyjna i administracyjna, Skorowidz miejscowości obejmujący 31.000 nazw topograficznych, Lwów, 1929, Książnica-Atlas, s. 4, 198.

Romer Eugenjusz, Powszechny atlas geograficzny, Wydanie 2, Ibid, m. 57.

Romer Eugenjusz, Europa, Mapa fizyczna. Podziałka 1:5.500.000, Ibid.

Romer Eugenjusz, Polska, Podziałka 1:850.000, Ibid.

Romer Eugenjusz, Europa, Atlas geograficzny dla 2 kl. gimnazjalnej, Ibid., map 12.

Romer Eugenjusz, Kraje i morza pozaeuropejskie, Atlas geograficzny dla 3 kl. gimnazjalnej, Ibid., map 24.

Romer Eug., Wąsowicz Józef, Polska polityczna, Podziałka 1:3.000.000, Ibid., E. Romer, Powszechny Atlas Geograficzny, 55.

Rzeczpospolita Polska, Skala 1:5.000.000, Podział na okręgi poczt i telegrafów, République Polonaise, Districts des postes et télégraphes, Wykonano w Referacie Kartograficznym Gł. Urz. St., Warszawa, 1935, cm $30\frac{1}{2} \times 21\frac{1}{2}$.

Szaflarski Józef, Atlas jezior tatrzańskich II (Zbiorowe Prace Naukowe Koła Geografów U. U. J., Nr. IIA), Kraków, Fortuna, 1935, 5 tabl.

Tołwiński Konstanty, Karpaty polskie z uwzględnieniem karpaccich krajów ościennych, Mapa warstwiczna opracowana na podstawie map topograficznych 1:75.000, 1:100.000, 1:200.000, 1:300.000 i innych, Skala 1:300.000, cm 97×241, cm 88×229, B. m. w. 1935, Druk. Książnica-Atlas, Lwów, Karpacki Instytut Geologiczno-Naftowy.

Uzupełnienie Nr. 1 Atlasu lotnisk polskich: 1. Brody, 2. Dębica, 3. Krosno, R. 1934, Warszawa, 1935, tekstu s. 3, mapy 3.

Warszawa, Plan i informator turystyczno-handlowy, Wyd. 3, Warszawa, 1935, s. 48, plan 1.

Wilno, Plan miasta 1:15.000 (cm 55×44), Wilno, 1935.

B.

Müller M., Państwowy Urząd Pomiaru Kraju w Chinach w 1931—33 r., Wiadomości Służby Geograficznej, 1935, z. 3—4, str. 434—435.

Zaborski Bogdan, Atlas gospodarczo-komunikacyjny Zachodniego Pomorza „Wirtschafts- und Verkehrsgeographischer Atlas von Pommern“, Komunikat, Seria 3, Nr. 32, Toruń, 1935. Pomorska Druk. Rolnicza, s. 10.

Mjr. Zagrajski i kpt. Zawadzki A., Prace geodezyjne polskiej wyprawy polarnej na Spitsbergen w 1934 r., Expedition polonaise à Spitsberg en 1934, Wiadomości Służby Geograficznej, 1935, z. 1—2, str. 49—122.

Zawadzki A. R., Zdjęcia fotogrametryczne, przeprowadzone przez Polską Wyprawę na Spitsbergen w czasie od 21 VI. do 29. VIII. 1934 r., Przegl. Fotogrametryczny, 1934, Nr. 11.

Woydyno J., Prace aerofotogrametryczne w Grecji (Bildmessung und Luftbildwesen, Juni 1935), Wiadomości Służby Geograficznej, 1935, z. 3—4, str. 435—436.

Woydyno J., Zastosowanie triangulacji radjalnej w Indjach Holenderskich, Ibd., z. 3—4, str. 436—441.

Mapy, atlasy, plany.

Abisynja (Yetiopia, Negisa, Negist, Mangist), Skala 1:7.000.000, cm 25×35, cm 20¹/₂×24, Warszawa, 1935, Druk. „Drukprasa“.

Abisynja (Yetiopia, Negisa, Negist, Mangist), Skala 1:4.000.000, Warszawa, 1935, Druk. „Drukprasa“, s. 2.

Abisynja i Włochy, Skala 1:10.000.000, cm 63×47, Warszawa, 1935, Druk. M. Garasiński.

Dworzak Ludwik, Abisynja, Podziałka 1:6.000.000. Warszawa, 1935.

Mapa Abisynji, Podz. 1:4.500.000, cm 57×50, cm 50¹/₂×39, Kraków, 1935, Litogr. A. Pruszyński.

Müller M., Mapa Niemiec 1:50.000, Wiadomości Służby Geograficznej, 1935, z. 3—4, str. 441—443.

Piotrowicz Ludwik, Grecja starożytna przed wybuchem wojny peloponeskiej (433 r.), Podziałka 1:750.000, cm 108¹/₂×141, cm 100×129, Lwów, 1935, Książnica-Atlas, Instytut Kartogr. im. E. Romera.

Piotrowicz Ludwik, Italja starożytna, Podz. 1:1.000.000, cm 142×108, 129¹/₂×100, Lwów, 1935, Książnica-Atlas.

C.

Guhrau—Wohlau—Rawitsch, 1:100.000, Zusammendr. 1934 aus d. Karte d. deutschen Reiches 1:100.000, cm 69¹/₂××55¹/₂, Berlin, 1935, Reichskarte, Einheitsblatt, Nr. 92.

Jahr Ernst, Industriekarten von Deutsch- und Polnisch-Oberschlesien, 1:100.000, Wrocław—Gea, 1935.

Oestlicher Kriegsschauplatz, 1:300.000. Zusammendr. aus d. Übersichtskarte von Mitteleuropa 1:300.000, Berlin, 1935.

Rellensmann O., Übersichtskarte der Erzbergwerke in Deutsch- und Polnisch-Oberschlesien, 1:50.000, Zinkerzbergwerke u. Bleierz- u. Schwefelerzbergwerke, cm 145×83¹/₂, Berlin, 1935.

D.

Comptes Rendus, de la septième séance de la commission géodésique Baltique réunie à Léningrad et Moscou du 72 au 19 septembre 1934, 1-e partie: procès-verbaux et rapports, redaktor: Bonsdorff I., Helsinki, 1935, str. 182.

Duncker A., Eisenbahnatlas v. Europa, Berlin.

Działalność Wojskowego Instytutu Geograficznego, L'activité de l'Institut Géographique Militaire, Wiadomości Służby Geograficznej, 1935, z. 1—2, str. 169—172.

Grothe H., Siedlungen des Deutschtums im subtropischen Südamerika, Wandkarte 110×78 cm mit 2 Hauptkarten in 1:3.000.000, 3 Nebenkarten in 1:2.000.000 und einer Übersichtskarte in 1:3.000.000, Leipzig, 1934.

J. B., Kongres astronomów polskich w Warszawie w 1934 roku, Wiadomości Służby Geograficznej, 1935, z. 3—4, str. 421—424.

Międzynarodowa wystawa kartograficzna w Warszawie 1934 r., L'Internationale Exposition Cartographique à Varsovie en 1934, Wiadomości Służby Geograficznej, 1935, z. 1—2, str. 173—214.

Müller M., Sprawozdanie z VI Walnego Zgromadzenia Niemieckiego Towarzystwa Fotogrametrycznego w dniu 5 i 6 X. 1934, *Ibid.*, z. 3—4, str. 434.

Okolo-Kulakowa Władysława, Wystawy kartograficzne, Kraków, 1935, s. 7, Nadb.: Przegląd Biblioteczny, R. 8, 1934, zes. 4.

Plesner W., Die Erfahrungen mit den Eisensignalen bei der Triangulation I. Ordnung, C. R. de septième séance de la commission Géodésique Baltique, Helsinki, 1935, str. 340—344.

Sprawozdanie z obrad sekcji I. kartograficznej, Compte rendu des délibérations de la I. Section cartographique, Wiadomości Służby Geograficznej, 1935, z. 1—2, str. 166—168.

Sprawozdania z prac topograficznych i kartograficznych przedstawione na Międzynarodowym Kongresie Geograficznym w Warszawie 1934 r. przez Instytuty oficjalne (państwo-

we, wojskowe), *Compte rendu des travaux topographiques et cartographiques présenté à l'International Congrès Géographique à Varsovie en 1934 par les Instituts officiels (publiques, militaires)*, *Wiadomości Służby Geograficznej*, 1935, z. 1—2, str. 138—163.

Sprawozdanie z prac Wojskowego Instytutu Geograficznego wykonanych w r. 1934, Compte rendu des travaux exécutés par l'Institut Géographique Militaire en 1934, Wiadomości Służby Geograficznej, 1935, z. 1—2, str. 217—242.

T. P., *Sprawozdanie z VII. Konferencji Komisji Geodezyjnej Bałtyckiej (Commission Géodésique Baltique) 1934 r., Wiadomości Służby Geograficznej*, 1935, z. 3—4, str. 425—426.

Travaux topographiques et cartographiques Rapports présentés à l'occasion du Congrès International de Géographie à Varsovie en août 1934, Varsovie, 1934.

Wirtschafts- und verkehrsgeographischer Atlas von Pomern, Stettin, 1934, s. 31.

Wystawa historyczno-kartograficzna Biblioteka Narodowej w Warszawie, L'Exposition cartographique-historique de la Bibliothèque Nationale à Varsovie, Wiadomości Służby Geograficznej, 1935, z. 1—2, str. 214—216.

Zeidler Ludwik, *Die Teilnahme der Warschauer Universitäts-Sternwarte an der internationalen Bestimmung der geographischen Länge im Jahre 1933, Warszawa, 1935, Druk. Salezjańska Szkoła Rzemiosł, s. 1, Astronomical Observatory of the Warsaw University, Reprint, Nr. 29.*

Mapy, atlasy, plany.

Eickstedt-Haack, *Die Rassen der Erde, 1:16 Mill., Gotha, 1935.*

Freytag u. Berndt's Autokarten 1:300.000, Bl. 109, Danzig—Thorn, cm 65¹/₂×36, Wien, Leipzig, 1935.

Guhrau—Wohlau—Rawitsch, 1:100.000. *Zusammendr. 1934 aus d. Karte d. deutschen Reiches 1:100.000, cm 69¹/₂×55¹/₂, Berlin, 1935, Reichskarte, Einheitsblatt, Nr. 92.*

Hallwag, *Auto- u. Motorrad-Karte 1:400.000, Nr. 9 Schlesien, Nr. 10 Berlin—Danzig, Nr. 11 Ostpreussen, cm 88¹/₂×59, Stuttgart, 1935.*

Jahr Ernst, *Industriekarten von Deutsch- und Polnisch-Oberschlesien, 1:100.000, Wrocław, Gea, 1935.*

Messtischblatt (des Freistaates Preussen), 1:25.000, cm 45¹/₂×44¹/₂, Berlin, 1935.

Nally Mc, *Ready-Reference Atlas of the World, New-York—Chicago—San Francisco, 1935, s. 160.*

Oestlicher Kriegsschauplatz, 1:300.000, Zusammendr. aus d. Übersichtskarte von Mitteleuropa, 1:300.000, Berlin, 1935.

Rellensmann O., *Übersichtskarte der Erzbergwerke in Deutsch- und Polnisch-Oberschlesien, 1:50.000, Zinkerzbergwerke u. Bleierz- u. Schwefelerzbergwerke, cm 145×83¹/₂, Berlin, 1935.*

Silva — Verkehrskarte Provinz Pommern und zwischen Berlin, Waren, Bromberg, 1:500.000, cm. 72½×52. Berlin, 1935, (5 farbige).

Witt Werner i. i., Wirtschafts- und verkehrsgeographischer Atlas von Pommern mit Unterstützung des Provinzialverbandes von Pommern, hrsg. von dem Geographischen Institut der Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald, Szczecin. 1934, 57 tabl., 31 str. tekstu.

Woldstedt Paul, Geologisch-morphologische Übersichtskarte des norddeutschen Vereisungsgebietes, 1:1.500.000. Mit Erläuterungsheft, Berlin, Preuss. Geol. Landesanstalt. 1935.

Morfologia, geologia czwartorzędu i paleomorfologia.

A₁

Bibliografja geologiczna Polski (Wydawnictwo Pol. Inst. Geol.), Nr. 13, Zebrała R. Danysz-Fleszarowa, Warszawa, 1935, Druk. Współczesna, s. 24.

A₃

Ciętak Z., Jaskinie połudn. części wyżyny Małopolskiej, The caverns in the meridional part of the plateau of Little Poland, Ochrona Przyrody, 1935, s. 195—242.

Czarnocki Stefan, Polskie zagłębienie węglowe w świetle badań geologicznych ostatnich lat dwudziestu (1914—1934), Bassin houiller polonais d'après les recherches géologiques faites depuis vingt années (1914—1934) (Mapa szczegółowa Polskiego Zagłębienia Węglowego), Warszawa, Państw. Inst. Geolog., 1935, str. 276.

Horwitz Ludwik, Próba powiązania wschodnich jednostek tektonicznych z zachodnimi (z 3-ma profilami w tekście), Warszawa, 1935, Druk. Współczesna, s. od 135—169, Odb.: Sprawozdania Polskiego Instytut. Geol., R. 1935, t. 8, z. 3.

Klimaszewski M., Z fizjografji Beskidu Niskiego, Kraków. 1935, Druk. Anczyca, s. 7.

Klimaszewski M., Kamień koło Szezyrzyca, Curious rock near Szezyrzyc, Ochrona Przyrody, 1935, R. 15. s. 242—246.

Iwanik Józef, Mapa glebowa nadleśnictwa Polski. Las Polski, 1935, z. 3—4, str. 90—94.

Książkiewicz M., Utwory czwartorzędowe pogórza Cieszyńskiego, z mapą. Über die Quartärbildungen im Teschener Hügellande, Kraków, 1935, Księgarnie Gebethnera i Wolffa, Warszawa, Kraków, Łódź, Poznań, Wilno, Zakopane. s. 2, mapa 1, Wydawnictwa śląskie, Prace Geologiczne, Nr. 2.

Loziński W., Gleby boru niepołomickiego, Kraków, 1935, Druk. U. J., s. 2, P. A. U. Prace Rolniczo-Leśne, Nr. 17.

Malicki A., Przyczynek do znajomości zjawisk krasowych w obszarze lessowym (Beitrag zur Kenntnis der Karsterscheinungen im Lössgebiete), Czasopismo Geograficzne. 1935, z. 2—4, str. 328—335.

Miklaszewski Sławomir, Rozpoznawanie gleb w polu na

ziemiach polskich oraz obowiązujące klasyfikacje gruntów, Wyd. III, rozszerzone i uzupełnione, Warszawa, 1955, s. 160.

Młodziejowski Jerzy, Krajobraz geograficzny doliny Pańszczycey w Tatrach, The landscape of the Valley Pańszczyca in the Tatra mountains, Kraków, 1955, s. od 158—168, Nadb.: Ochrona Przyrody, R. 14, 1954.

Musierowicz A. i Haupt B., Badania gleboznawcze terenów Szutromińce (Bodenkundliche Untersuchungen des Terrains Szutromińce), Kosmos, 1955, Serja A, z. I, s. 1—48.

Musierowicz A., Nowotny F., Jaworski R., Materjały do poznania dynamiki gleb polskich, Komunikat 1, Poznań, 1955, s. 16. Odb.: Uprawa Roślin i Nawożenie, R. 7, z. 2.

Polański G., Die Rekonstruktion der geographischen Verhältnisse des Jungpaläolithikums der podolisch-bessarabischen Provinz, Sitzungsberichte der math.-naturwissenschaftl.-ärztlichen Sektion der Ukrainischen Sevcenko-Ges. z. XX, Lwów, 1954, s. 4.

Rühle E., Jeziora krasowe zachodniej części Polesia Wołyńskiego (Die Karstseen im westlichen Teile des Wolhynischen Polesie). Rocznik Wołyński, 1955, T. IV, s. 210—242.

Sawicki Ludwik, Less i gleba kopalna w Podbereźcach pod Lwowem, Le loess et le humus fossile en Podbereźce, près Lwów, Czasop. Geogr., 1955, XIII, z. 1, str. 107—112.

Swederski W., Studja nad glebami górskimi w Karpatach Wschodnich, Cz. III, Zmiany w charakterze gleb polonin w zależności od reliefu. Untersuchungen über die Gebirgsböden in den Ostkarpathen, III. Die Veränderungen der Alpböden in Abhängigkeit vom Relief, s. 212—234, cz. IV. Badania nad składem próchnicy oraz stosunkiem C:N w różnych typach gleb górskich, IV Untersuchungen über die Zusammensetzung der organischen Substanz und über das Verhältnis C:N in den verschiedenen Gebirgstypen, str. 235—242, Cz. V. O rozkładzie glinokrzemianów w różnych typach gleb górskich, V. Zerfall der Tonerdesilikate in verschiedenen Gebirgsbodentypen, s. 245—252, VI. O przebiegu nityfikacji w glebach polonin wschodnio-karpackich, VI. Über den Verlauf der Nitrifikation in den Gebirgsböden der Ostkarpathen, s. 145. Pamiętnik Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach, 1955 (Cz. III, IV, V), t. 14, 1954, cz. VI, tom 15, z. 1.

Szafer Władysław, Charakterystyka ostatniego zlodowacenia w Polsce, Streszczenie referatów wygł. na zjeździe Pol. Tow. Botanicznego w Krakowie 29 i 30 czerwca 1955 r., Kraków, 1955.

Szafer Wł., Jaroń Bronisław, Plejstocenne jezioro pod Jasłem (Faunę mięczaków oprac. J. Urbański), Pleistocene lake near Jasło (The fauna of snails described by Jarosław Urbański), Kraków, 1955, Gebethner i Wolff, Druk. U. J., s. 20. Polska Akademia Umiejętności, Starunia, Nr. 8.

Środoń Andrzej, Studja nad szczątkami dyluwjalnemi roślin z rodziny Nymphaeaceae, *Studies on diluvial plant remains of the family Nymphaeaceae*, *Ibd.*, Nr. 7.

Teisseyre Henryk, Dalsze spostrzeżenia nad osuwiskiem w Krasnoili, *Nouvelles observations sur l'éboulement à Krasnoila, Carpatas Polonaises Orientales*, Warszawa, 1935, Druk. Współczesna, s. 10, Sprawozdania Państwowego Instytutu Geologicznego, T. 8, zesz. 2.

Tokarski J., Ein Beitrag zur Kenntnis der hydroklastischen Elemente des Czeremosz-Gebietes, *Cracovie*, 1935, Drukarnia U. J., s. od 79—84, *Nadb.: Bulletin de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres, Classe des Sciences Math. et Nat., Série A, Sc. Math.*, 1935.

Tokarski J., Études pétrographiques du loess podolien, I. Analyse pétrographique d'un profil à Grzybowice près Lwów, *Cracovie*, 1935, Druk. U. J., s. I, *Nadb.: C. R. M. des séances de la Cl. des. Sc. Math. et Nat.*, 1935, Nr. 6.

Tokarski Juljan, O rudach manganowych odkrytych w źródłiskach Czeremosza, *Minerais de manganèse découverts aux sources du Czeremosz*, Warszawa, 1935, s. od 594—598, *Odb.: Przemysł chemiczny, R. 1934, z. 10—12.*

Tomaszewski J., Gleby błotne Polesia, *Die Moorböden Polessiens*, Puławy, 1935, Śgl. Księgarnia Rolnicza, Warszawa, s. 192, tabl. 4, *Odb.: Materiały do poznania gleb polskich, t. 4 (Puławy).*

Trela Jan, Interglacial w Samostrzelnikach pod Grodnem (Wyniki analizy pyłkowej), *Interglacial in Samostrzelniki bei Grodno in Polen. Ergebnisse der Pollenanalyse*, Kraków, 1935, Gebethner i Wolff, Druk. U. J., s. 8, *Starunia*, Nr. 9.

Teisseyre Henryk, Czwartorzęd na przedgórzu arkusza Stary Sambor, *Dalsze spostrzeżenia nad osuwiskiem w Krasnoili*, *Sprawozdania Polskiego Instytutu Geologicznego*, t. 8, zeszyt 2.

B.

Szaflarski J., Jaskinia krasowa „Domica“ na Słowaczczyźnie, *Czasopismo Przyrodnicze ilustrowane*, 1935, rocznik IX, str. 240—246.

C.

Popp N., Din morfologia Carpatilor polonezi, *About the morphology of the polish Carpathians*, *Buletinul Societatii Regale Române de Geografie*, T. LIV, 1935, s. 186—209.

Sandegren Ragnar, O kopalnej mikroflorze z wiercenia na Helu i o zmianach postglacjalnych poziomu Bałtyku, Warszawa, 1935, Druk. Współczesna, s. od 51—63, *Odb.: Sprawozdania Państwowego Instytutu Geologicznego, R. 1935, t. 8, zeszyt 3.*

Solger Friedrich, Entstehung der nordostdeutschen Bodenformen während der Eiszeit, Berlin, Reimer, 1935.

Woldstedt P., Einige Probleme des osteuropäischen Quar-
tärs, Jahrbuch der Preuss. Geol. Landesanst. zu Berlin, t. 54
(1933), 371—381 str.

D.

Andrée K., Boden und Böden Ostpreussens, Königsberg,
1935, s. 55.

Morozewicz Józef, Działalność Państwowego Instytutu
Geologicznego w 1934, Warszawa, 1935, Kasa im. Mianowskie-
go, Druk. Współczesna, s. 1, tabl. 1, Sprawozdania Państw.
Instytutu Geologicznego, t. 8, zesz. 2.

Solger F., N. Ostdt. Bodenformen d. Eizeit, Berlin, s. 136.

Klimatologia i meteorologia.

A₁

Biljografja prac opublikowanych przez pracowników
i dawnych współpracowników P. I. M., wydano z okazji kon-
ferencji dyrektorów Międzynarodowej Organizacji Meteor-
ologicznej odbytej w Warszawie w r. 1935, Bibliographie des
fonctionnaires et anciens collaborateurs de l'Institut National
Météorologique de Pologne, publiée à l'occasion de la Confé-
rence des Directeurs de l'Organisation Météorologique Inter-
nationale à Varsovie 1935, Warszawa, 1935, Druk. P. I. M.
s. 113.

A₂

Grabowski L., W sprawie badań klimatologicznych, Ko-
smos, 1935, z. 11, str. 113—115.

Kołodziejczykowie H. i St., Temperatura ekwiwalentno-
potencjalna, sposoby jej obliczania i zastosowanie (La tem-
pérature potentielle-équivalente, ses méthodes de calcul et son
application), Wiad. Meteorolog.-Hydrograf., 1935, z. 1—3, str.
36—46.

Szymkiewicz Dezydery, W sprawie badań klimatologicz-
nych, Kosmos, 1935, Seria B, z. 1, str. 65—69.

A₃

Bac St., Obserwacje zimowe na torfowisku Czemerne,
Cz. I (Winterperiode - Beobachtungen auf Niedermoor
Czemerne, T. I), Wiad. Meteorol. i Hydrograf., 1935, z. 4—6,
s. 55—70.

Chmielewski K., Badania nad pogodą, 1. Studium pogody
w Polsce w czasie od 8—11 sierpnia 1931 r., Études sur le
Temps, 1. Étude du temps en Pologne entre le 8 et 11 août
1931, Prace Państw. Instytutu Meteorologicznego, 1935, z. 5,
str. 5—51.

Gumiński R., Czy Rudka jest „wilgotna“, Ist Rudka bei
Warschau „feucht“? Wiad. Meteorolog. i Hydrograf., 1935,
z. 7—9, s. 118—123.

Ergebnisse der meteorologischen Beobachtungen in Dan-
zig im Jahre 1934 von J. Staben, Danzig, 1935 (Staatl. Obser-
vatorium), s. VI, 224.

Gorczyński L., Ueber die Klassifikation der Klimate mit kritischen Bemerkungen über die Köppenschen Klimaeinteilungen. Gerlands Beiträge zur Geophysik, 1935, XLIV, s. 199 do 210.

Gumiński Romuald, Über einige wissenschaftliche Untersuchungen der Landwirtschaftlich-Meteorologischen Abteilung des Staatlichen Meteorologischen Instituts von Polen, Bericht vorgelegt der Internationalen Klimatologischen Kommission, Sitzung in Danzig 1935. Warszawa, 1935, Drukarnia Państw. Instytut. Meteorol., s. 7.

Gumiński R., Meteorologja i służba meteorologiczna na usługach rolnictwa. La météorologie au service de l'agriculture. Wiad. Met. i Hydr., 1934, Nr. 7—12, s. 42—51, Warszawa, 1935.

Gumiński R., Grady w r. 1933 w Polsce, La grêle en 1933 en Pologne, P. I. M., Warszawa, 1934, s. 45.

Gumiński R., Grady w r. 1932 w Polsce, La grêle en 1932 en Pologne, P. I. M., Warszawa, 1933, s. 67.

J. R., Zawartość i rozmieszczenie ozonu w atmosferze ziemskiej, Wszechświat, 1935, z. 5, str. 147—148.

Kaczorowska Zofja, Warunki klimatologiczne polskiego wybrzeża Bałtyku, Les conditions climatologiques du littoral polonais de la mer Baltique, Wiad. Met. i Hydr., 1934, Nr. 7 do 12, s. 63—73, Warszawa, 1935.

Klimat miejski. Przyroda i Technika, 1935, z. 9, str. 420 do 422.

Kołodziejek M., Terminatogram i jego zastosowanie do wyznaczania kierunków przychodzenia trzasków atmosferycznych (Terminatogram und seine Anwendung bei der Peilung von atmosphärischen Störungen). Wiadom. Meteorolog. i Hydrograf., 1935 r., 4—6, s. 71—77.

K. P., Hydroklimat jako wynik procesów synfizjologicznych. Wszechświat, 1935, z. 3, str. 94—95.

K. St., Meteorologia na usługach kolejnictwa — nowy dział pracy P. I. M., Wiad. Meteorolog. i Hydrograf., 1935, z. 7—9, s. 126—127.

Kuszel S., Obmarzanie samolotów (Eisansatz an Flugzeugen). Ibid., Nr. 1—3, s. 47—48.

Link F., Tables d'éclaircissements crépusculaires de la haute atmosphère, Prace Państw. Instytut. Meteorol. wydawane przez dyr. Jana Lugeona, Nr. 5, Warszawa, 1935, Druk. P. I. M., s. 94.

Lisowski K., O częstotliwości i warunkach synoptycznych powstawania mgły w Polsce, Sur la fréquence et les conditions synoptiques de la formation du brouillard en Pologne. Ibid., z. 5, str. 63—94.

Lugeon Jean, Sur la nécessité d'une station polaire permanente d'observations radiométéorologiques pour les services de prévision du temps suivi d'un appendice donnant la description sommaire des atmoradiographes et radiogoniogra-

phes. Par... directeur de l'Institut National Météorologique de Pologne, Warszawa, 1935, s. 1, tabl. 5. Wyd. specjalne z okazji Zjazdu Międzynarodowej Organizacji Meteorologicznej w Warszawie, wrzesień 1935 r.

Lugeon I., O potrzebie założenia stałej polarnej stacji radjometeorologicznej dla służby przewidywania pogody, Sur la nécessité d'une station polaire permanente d'observations radiométéorologiques pour les services de prévision du temps, Biuletyn Tow. Geofizyków w Warszawie, 1935, z. 11 do 12, str. 11—16.

Lugeon Jean, Les travaux de météorologie agricole de l'Institut National Météorologique de Pologne Rapport adressé à la Commission Internationale de Météorologie Agricole à l'occasion de son assemblée de Danzig en août 1935, Par le dr. ing... directeur de l'Institut National Météorologique de Pologne, Warszawa, 1935, Druk. Państwowego Inst. Meteorol., s. 31. mapy 2.

Lugeon J., Łysakowski W., Pantograf automatyczny dla przemiany i redukcji zapisów meteorologicznych ze współrzędnych krzywoliniowych na prostoliniowe, Un pantographe autorecteur pour transformer et réduire les diagrammes météorologiques à ordonnées curvilignes en ordonnées rectilignes, Biuletyn Tow. Geofizyków w Warszawie, 1935, z. 11—12, str. 16—20.

Milata Władysław, Wiatr halny w Beskidach Śląskich, VI Rocznik P. T. T., „Beskid Śląski“, w Cieszynie, 1935, str. 39—41.

Pleciński J., Wpływ pogody na ruch po drogach lądowych w środku Europy, Wiad. Meteorolog. i Hydrograf., 1935, z. 7—9, s. 124—125.

Rozkład opadów w dorzeczu górnej Wisły w lipcu 1934, Les précipitations du mois de juillet 1934 dans le bassin de la haute Vistule (Podziałka około 1:1,500.000), Ibid., 1934, lipiec, str. 56.

Sarjusz, „Święta Barbara po lodzie“, Czasop. Geogr., 1935, XIII, z. 1, str. 106—107.

Smosarski Władysław, Temperatura gruntów w Poznaniu, Température du sol à Poznań, Poznań, 1935, Druk. Uniw. Poznań., s. 1, Odb.: Rocznik Nauk. Rolniczych i Leśnych, R. 1935, t. 34, z. 3.

Syniewska Janina, Wpływ klimatu arktycznego na budowę gleby, Kosmos, 1935, Seria B, z. 1, str. 49—63.

Szule Kazimierz, Tomanek J., Okres wegetacyjny r. 1934 w Polsce pod względem meteorologicznym (La période de végétation de 1934 en Pologne au point de vue météorologique), Wiad. Meteorolog. i Hydrograf., 1935, z. 1—3, s. 1—85.

Wierszyłowski J., Roczny przebieg temperatur gruntu w Skierniewicach w latach 1926—32. Ibid., 1935, z. 7—9, Og. zb. 154, s. 91—113.

Wyniki obserwacji meteorologicznych, Résultats des

observations météorologiques horaires (Państwowy Instytut Meteorologiczny), Warszawa, 1935, str. 46.

Wyniki obserwacji fenologicznych dokonanych w r. 1931 w Polsce, Résultats des observations phénologiques exécutées en Pologne pendant l'année 1931 (Państwowy Instytut Meteorologiczny), Warszawa, 1935, str. 52.

B.

Łysakowski W., Stacja magnetyczna na Wyspie Niedźwiedziej, Wiad. Meteorolog. i Hydrograf., 1935, z. 4—6, s. 87.

Rychliński J. P., Opady w Australji i ich gospodarcze znaczenie (Les précipitations en Australie et leur importance economique), *Ibid.*, z. 7—9, s. 113—117.

D.

Kajharadau Aleksej Ivanavič, Klimat B. S. S. R., zachodnjaj Belarusi i sumeżnych krain. T. 2, z. 42, Čarężami i 1 kaljarovaj kartaj, Mensk, 1934, Druk. „Palesdruk“, s. 276, tabl. 1.

Piccard Auguste, Na podbój stratosfery, Warszawa, 1935, „Nasza Drukarnia“, s. 54, Ze świata Przyrody, Nr. 1.

Hydrologia.

A₂

Dębski K., Zastosowanie kul na zawieszeniu do pomiarów objętości przepływu, Wiadomości Służby Hydrograficznej, 1935, z. 1, str. 15—22.

Instrukcja tymczasowa o wykonaniu pomiarów przepływów rzek zapomocą kul hydrometrycznych, *Ibid.*, 1935, z. 1, str. 25—26.

A₃

Bartnicki L., Kołodziejczyk St., Warunki synoptyczne powstawania zamieci i zawiei śnieżnych w Polsce, Prace Państw. Inst. Meteorol., 1935, z. 6, s. 26.

Chmielewski K., Rühle E., Próba prognozy daty zamrznięcia rzek Z. S. R. R. zimą 1934—35, Wiad. Meteorolog. i Hydrograf., 1935, z. 1—3, s. 49—50.

Rozecze Dniestru i Prutu 1928, Bassin du Dniestr et Prut. Warszawa, 1935, 4°, s. 48, Rocznik hydrograficzny.

Dębski Kazimierz, Roczne maxima odpływu pojawiające się raz na 25 lat i częściej w przecięciu wieloletniem, Maxima annuels des débits paraissant en moyen une fois pendant 25 ans et plus souvent, Wiadomości Służby Hydrograficznej, 1935, z. 2, str. 21—55.

Dębski K., Faust O., Sprawozdanie z pomiarów przepływu wykonanych metodami uproszczonemi. *Ibid.*, 1935, z. 1, str. 5—14.

Dobrowolski A. B., Sur les théories relatives au processus de la congélation des eaux, et en particulier, à celui de la formation de la „glace de courant“ et de la glace de fond, Biuletyn Tow. Geofizyków w Warszawie, 1935, z. 11—12, str. 20—24.

Dorzecze Dniestru i Prutu 1927, Bassin du Dniestr et Prut (Rocznik Hydrograficzny, Annuaire hydrographique), Warszawa, Minist. Komunikacji, 1935, s. 44.

Dorzecze Niemna i Dźwiny 1930, Bassin du Niemen et de la Dźwina (Rocznik Hydrograficzny, Annuaire hydrographique), *Ibid.*, 1935, s. 52.

Grodecka Ewa, Rzeka, I. Bieg górny, Katowice, 1935, Druk. K. Miorka, Mikołów, s. 195.

Kam., Badania promieniotwórczości wód źródłanych w Polsce, *Wszechświat*, 1935, Nr. 4, s. 119.

Kwiatkowski Jan, Wezbrania Wisły pod Sandomierzem na tle powodzi z r. 1934, Warszawa, 1935, Druk. Artystyczna, s. 26, Odb.: *Gospodarka Wodna*, R. 1935, Nr. 3.

Lewakowski J., Mapa terenów powodzi lipcowej 1934 r., Carte des terrains d'inondation de juillet 1934, *Wiadomości Służby Geograficznej*, 1935, z. 3—4, str. 288—294.

Łomniewski Kazimierz, Zjawiska i okres lodowy w prawym dorzeczu górnej Wisły, Sprawozdanie Dyrekcji Państw. Gimm. im. Króla Jana III Sobieskiego w Wejherowie, 1935, str. 65—110.

Papierkowski Juljan, Iwonicz-Zdrój, Szczawy słono-alkaliczne jodowo-bromowe w świetle badań naukowych, Iwonicz, 1935, Druk. F. D. Wilkoszewski, s. 16.

Papierkowski Juljan, Stanowisko hydrologii eksperymentalnej w lecznictwie zdrojowym, Lwów, 1935, s. 6, Odb.: *Polska Gazeta Lekarska*, R. 14, 1935, Nr. 20.

Petrusewicz Kazimierz, Wyprawa hydrobiologiczna na Polesie, *Wszechświat*, 1935, Nr. 7, s. 197—204.

Rundo Alfred, Rzut oka na przebieg katastrofalnego wezbrania w dorzeczu Wisły w lipcu 1934 r., Warszawa, 1934, s. od 413—430, map 2, tabl. I, Odb.: *Wiadomości Służby Geograficznej*.

Rundo Alfred, Hydrologja a budownictwo wodne, *Ibid.*, 1935, s. 11, Odb.: *Gospodarka Wodna*, R. 1, 1935, Nr. 1.

Rybczyński Mieczysław, Drogi wodne na Pomorzu, Rozprawa z pracy zbiorowej, Stosunki komunikacyjne na Pomorzu (Polskie Pomorze, t. 4, rozdz. 1, Pamiętnik Instytutu Bałtyckiego, t. 28), Toruń, 1935, Kasa im. Mianowskiego, Drukarnia „Biblioteka Polska“, s. IV, 66, Wydawnictwa Instytutu Bałtyckiego.

Rühle Edward, Jeziora krasowe zachodniej części Polesia wołyńskiego, Die Karstseen im westlichen Teile des wölyhynischen Polesie, *Równie*, 1935, str. 32, *Osobne odbicie z „Rocznika wołyńskiego“*, t. IV.

Szaflarski Józef, Atlas Jezior Tatrzańskich II (Zbirowe Prace Naukowe Koła Geografów, U. U. J., Nr. II A), Kraków, 1935.

Szaflarski Józef, Batimetrische Forschungen über die Tatrseen, *Ztschft der Ges. für Erdkunde zu Berlin*, 1935, Nr. 9/10.

Szaflarski Józef, Kilka uwag o najnowszych pomiarach jeziornych w Tatrach, Łódź, 1935, Druk. Polska L. Mazurkiewiczza, s. 11, Odb.: Czasopismo Przyrodnicze, R. 1935, z. 1—3.

Szaflarski Józef, Morfometria jezior doliny Młynicy i niektórych stawów Wysokich Tatr, Morphometrie der Seen des Mlynicatales und einiger Wasserbecken der Hohen Tatra (Zbiorowe Prace Naukowe Koła Geografów U. U. J., Nr. II B), Kraków, Orbis, 1935, str. 23.

Szaflarski J., Quelques remarques sur les lacs de la Tatra, Revue de Géogr. alpine, Grenoble, 1934.

Szczegółowy podział dorzeczy Gostyńki, Przemszy i Chechła, Państw. Służba Hydrograf. w Polsce, Warszawa, 1935, str. 41.

Śliwerski K., Zmienność poziomu wód i repery jeziorne, Variabilité des niveaux des eaux et les repères des lacs, Wiadomości Służby Geograficznej, 1935, z. 3—4, str. 295—310.

Świdorski Br., Stare Leszno, jego źródła, wodociągi i studnie artezyjskie, Leszno, Druk. Leszczyńska, 1935, str. 16.

Wernerówna Helena, Próba obliczenia odpływu na międzyrzeczu Bugu i Prypeci, Une évaluation de l'écoulement sur le territoire situé entre le Bug et la haute Prypéc, Warszawa, 1935, Druk. Dzielowa, s. 35, mapa 1, Prace wykonane w Zakładzie Geograficznym Uniwersytetu Warszawskiego, Nr. 21.

D.

Rundo A., Hydrologja na Międzynarodowym Kongresie Geograficznym w Warszawie, L'hydrologie au Congrès International de Géographie (Varsovie, 1934), Biuletyn Tow. Geofizyków w Warszawie, 1935, z. 11—12, str. 47—50.

Sprawozdanie z działalności Instytutu Hydrograficznego za okres budżetowy 1934/35, Wiadomości Służby Hydrograficznej, 1935, z. 2, str. 5—20.

T. P., Program V Konferencji Hydrologicznej Państw Bałtyckich, Ibd., z. 4—5, str. 432—433.

Biogeografia.

A₂

Szafer Wł., La méthode des isopolles appliquée aux recherches sur l'histoire des arbres et de forêts. Cracovie, 1935, Druk. U. J. s. 1. Nadb.: C. R. M. de séances de la Cl. des Sc. Math. et Nat., 1935. Nr. 8.

A₃

Archiwum hydrobiologii i rybactwa, Organ Stacji Hydrobiologicznej na Wigrach i Stacji Morskiej w Helu, Red. M. Bogucki i A. Lityński, T. 9, Nr. 1—2, Suwałki, 1935, Druk. K. Dargielowa. s. 162.

Zawiera m. in.: T. Jaczewski: Badania terenowe nad występowaniem pluskwiaków wodnych w zbiornikach polskiego pobrzeża Bałtyku, tudzież uwagi ogólne w zespołach ekologicznych wioślaków (*Corixidae*), A. Moszyński: Niektóre dane o rozmieszczeniu skąposzczetów (*Oligo-*

chaeta) jezior wigierskich. J. Bowkiewicz: Materiały do typologii jezior Suwalszczyzny. W. Ciegłewicz: Wzrost storni (*Pleuronectes flesus*) polawianej w zatoce Gdańskiej i w zachodnim Bałtyku. A. Lityński: Jeziora suwalskie i ryby je zamieszkujące w świetle danych dokumentu z XVI w., J. Wołoszyńska: Bangia *Atropurpurea* (Roth) *Agardh* w Polsce.

Acta Societatis Botanicorum Poloniae, Organ Polskiego Tow. Botanicznego, Vol. 11, supplementum, 1934, Komitet Red.: Hryniewiecki B., Krzemieniewski S. i in., Red.: Bassalik K., Warszawa, 1935, Druk. Społeczna, s. 5, tabl. 16, tabel 9, mapa 1.

Zawiera m. in.: Krzemieniewska H.: Note sur quelques Myxomycètes nouveaux ou rares en Pologne. Wołoszyńska J.: *Asterionella formosa*, Hass. var. *latrica* n. var. w jeziorach tatrańskich. Kulesza W.: O nowych i mało znanych jeżynach w Polsce. Trzebiński J.: Nowe stanowiska *Nymphaea candida* w Polsce. Sławiński W.: Zespół Piceeto-Pinetum Liunacosum w Kienie pod Wilnem. Dziubałowski S. i Kobenda R.: Badania fitosocjologiczne w górach Świętokrzyskich. 5: Zespoły roślin w pasmach Bielińskim i Jeleniowskim. Wodziecko A.: Torfowisko Bara na Zwiżdza Planina w Bośni. Stecki K.: Lasy lipowe i jesionowe w nadleśnictwie Czeszewo nad Wartą i ich rezerwaty. Paszewski A.: Uwagi o historii lasów na Pomorzu w świetle analizy pyłkowej. Pawłowski B.: Dwa nowe składniki flory polskiej: roszelja i leniec Dollinera. Krawiec F.: Flora epifityczna lasów bukowych Wielkopolski. Jasiński Wład.: Badania różnic w stosunkach strukturalnych i przyrostowych dwu różnych ras sosny pospolitej, metodami biometrycznymi. Gajewski W.: La relation entre les aires géographiques des plantes et les canyons en Podolie. Wiśniewski Tad. i Rejment Ir.: Polskie gatunki rodzaju *Cephalozia* Dum. Niedziakowski W.: Nowe stanowisko zimoziołu północnego oraz 6723 innych rzadszych roślin w Polsce. Dąbkowska L.: Materiały do flory Polesia. 5: (Gramineae, Orchidaceae, Sparganiaceae, Typhaceae, Araceae).

Biehler R., Dotychczasowe wyniki aklimatyzacji drzew zagranicznych w Wielkopolsce i na kresach północnych, Poznań, 1935, od s. 148—167, Odb.: Prace I-go Polskiego Naukowego Zjazdu Leśnego.

Borzemski Otton, Wykresy w zastowaniu do badań przyrodniczo-leśnych, Ibid., 1935, s. od 325—336, Odb.: Prace I-go Polskiego Naukowego Zjazdu Leśnego.

Brzęk Gabriel, Wioślarki (Cladocera) jeziora Kierskiego, Monografia jeziora Kierskiego, Nr. 4. Ibid., 1935, Druk. Uniw. Poznańskiego, s. 3, Prace Komisji Matem.-Przyr., Serja B, t. 7, zesz. 4.

Buzek K., Zioła i byliny górskie w Śląskich Beskidach, VI Rocznik Oddziału P. T. T., „Beskid Śląski” w Cieszynie, 1935, str. 20—38.

Bowkiewicz J., Materiały do typologii jezior Suwalszczyzny, Zur Typologie der Seen des Suwałki-Gebietes. Arch. Hydrobiologii i Rybactwa, 1935, t. IX, z. 1—2, s. 99—107.

Bowkiewicz J., Materiały do typologii jezior Polesia, Zur Typologie der Polesjenseen (Zusammenfassung), Ibid., 1935, t. IX, z. 34, s. 163—169.

Cabejszekówna I., Przyczynek do znajomości okrzemek Białej Przemszy i jej dorzecza na terenie pustyni Błędownskiej (Contribution à la connaissance des Diatomées de la rivière

Biała Przemsza et son bassin dans le terrain de Pustynia Błędownska (Résumé), *Ibd.*, 1935, t. IX, z. 3—4, s. 170—184.

Chodziecki Edw., Zagadnienie trwałości siedlisk leśnych. Poznań, 1935, s. 23.

cf. obszernie streszczenie w „Lesie Polskim” (1935, Nr. 11, s. 335/334), pióra B. Nowackiego.

Czech M., Jak roślina gospodaruje w glebie? Warszawa, 1935, s. 79, Biblioteczka Przynależności Rolniczego, Nr. 11.

Demel K., Studja nad fauną denną i jej rozszedleniem w polskich wodach Bałtyku, *Études sur la faune benthique et sa répartition dans les eaux polonaises de la Baltique*, *Archivum Hydrobiologii i Rybactwa*, 1935, t. IX, z. 3—4, s. 259 do 311.

Dun. I., Nowe badania nad wpływem ostrej zimy 1928/29 na lasy jodłowe, *Przyroda i Technika*, 1935, z. 3, str. 121—123.

Dyakowska J., Reyman T., Analiza pyłkowa torfu z przedhistorycznej maty znalezionej w Łączyńskiej Hucie, *Kraków*, 1935, Druk. U. J., s. 2, Nadb.: Sprawozdania z czynności i posiedzeń P. A. U., 1935, t. 40, Nr. 9.

Dziubałowski Seweryn, Dynamika zespołów leśnych w regionie Łysogórskim, *Dynamique des associations sylvestres dans la région de Łysogóry*, Poznań, 1935, s. od 79—91, Odb.: *Prace I-go Polskiego Naukowego Zjazdu Leśniczego*.

Frydrychewicz Juljusz, Die in polnischen Südost-Karpathen gesammelten Vögel, Ptaki zebrane w pld.-wschodniej części Karpat Polskich, Warszawa, 1935, s. 18 (od 303—320), *Acta Ornithologica Musei Zoologici Polonici*, t. 1, Nr. 10, t. XII. 1934.

Frydrychewicz Juljusz, O zoologii leśnej, *Ibd.*, 1935.

Frydrychewicz Juljusz, Ptaki zebrane w południowo-wschodniej części Karpat Polskich. Les oiseaux recueilles dans la partie sud-ouest des Carpathes Orientales de la Pologne, (Instytut Badawczy Lasów Państwowych, Warszawa, *Rozprawy i Sprawozdania*, Serja A, Nr. 7 i 8), Warszawa, 1935, str. 102.

Frydrychewicz Juljusz, Z ekologii zwierząt leśnych, *Las Polski*, 1935, Nr. 3—4, str. 77—90.

Gawłowska M., Iezierze (Najas) w dyluwjum polskiem *Najas in the Polish diluvium*, Kraków, 1935, Sgl. Gebethner i Wolff, Warszawa, Kraków, Łódź. Poznań, Wilno, Zakopane.

Goetz Józef, Buk (*Fagus sylvatica*) w Poznańskim na wschodniem pograniczu swego rozmieszczenia. Poznań, 1935. od 92—98, Odb.: *Prace I-go Polskiego Naukowego Zjazdu Leśniczego*.

Groździńska W., Materjały do poznania składu chemicznego torfowisk poleskich, Cz. 2: Torfy północnego i południowo-zachodniego Polesia, The chemical composition of some peat depositis of Polesie. Part 2: The peat — moors of North and South-West Polesie, Puławy, 1934, s. 2, tabl. 1, Odb.: Materjały do poznania gleb polskich, 2, 3.

w nim stanowisk kultury Aurignacien — ze zlodowaceniem Würmu, warstwę humusową z interglacjalem Riss-Würm. less dolny ze zlodowaceniem Rissu (na to jednak brak było dowodu). W dolinie Wachau, wieku dln. mioceńskiego, a eks-humowanej w pliocenie, śledzono terasy dyluwialne do wys. 40 m n. p. Dunaju. Podobnie jak u nas less nie leży tu nigdy na terasie dennej, związanej ze zlod. Würmu.

Dn. 4. IX. były wygłaszane referaty na sekcjach. Na *sekcji geolog.-glacjalnej i morfologicznej* wygłosili referaty — przeważnie opracowania regionalne: N u s s b a u m (zasięg Rissu alp. na Jurze franc.), S t i n y (utwory lodowcowe a technika), L i c h t e n e c k e r (o granicy wiecznego śniegu w Alpach Wsch.), B i i d e l o (znaczeniu wietrzenia periglacialnego oraz o denudacji i tworzeniu dolin w Europie Środkowej), T r o l l o (zjawiskach związanych z rozpadaniem się lodowca, K l i m a s z e w s k i o Karpatach zachodnich w epoce dyluwialnej, oraz J a r a n o f l (czwartorzędowe ruchy tektoniczne na półwyspie Bałkańskim).

Dn. 5. X. na te same sekcje wygłosili referaty: B r i q u e t (ewolucja morfolog. dolin zach. Europy w czwartorzędzie), B l a c k (zlodowac. Masywu Centralnego), B o b e k (przebieg dyluw. granicy wieczn. śniegu w Mł. Azji), H ö r n e r (zlodowacenie gór Ríchtshofena w Azji), L e i v i s k a (moreny na Islandii), W o l d s t e d t (formy glacjalne na Islandii przy pokazie zdjęć fotogr.), oraz S l a n a r (zlodowac. Kilimandżaro).

Na *sekcji stratygraficzno - paleontologiczno - paleoklimatycznej* wygłosili referaty m. i.: S c h e r f i K o r m o s (z czwartorzędu Węgier), S a u r a m o (o klimacie późnoglacialnym), G a l o n i G a d o m s k a (o stratygrafii fauny eemskiej), P i e a r d (stratygr. dyluwialna Palestyny), P o p p (badania paleobotaniczne w Rumunii) i i.

Na *sekcji prehistoryczno-antropologiczno-speleologicznej* wygłoszone zostały referaty przeważnie omawiające nowe stanowiska prehistoryczne (M ü h l h o f e r, W e t t s t e i n, B e n i n g e r, L i e b u s, M o t t e l, B r o d a r i i).

Licznym zgłoszonym referatom badaczy rosyjskich nie zostały wygłoszone ponieważ nie przybyli oni na Zjazd za wyjątkiem M i r e z y n k a.

Dn. 5. IX. w południe nastąpiło zamknięcie obrad, a na zebraniu delegatów państw uchwalono następny zjazd za 5 lata w Anglii rozględnie Skandynawii.

Tegoż dnia popoł. udano się autobusami na *Laaerberg* pod Wiedniem, którego kulminację zalegają żwiry pliocen-skie, a na zboczach zlaźelina zwietrzelinowa, którą przedstawiono jako less (K ü m m e l). Z występowania w niej soczewek lessu należy przypuszczać jej równoczesność z nawiewaniem tego utworu.

Dn. 6. IX. odbyła się wycieczka całodzienna przez ko-

linę Wiedeńską. Semmering do *Mixnitz* w Styrii, gdzie zwiedzono pod przewodnictwem znanego badacza jaskiń K y r l e g o jaskinię „*Drachenhöhle*“ wypełnioną osadami z okresu od zlodowac. Riss po Würm. W osadach W. stwierdzono ślady człowieka jaskiniowego (Acheuléen).

Dn. 7 i 8. IX. zwiedzono *Weinviertel* (Austria Dolna). W pierwszym dniu pokazano (G ö t z i n g e r) wiele odsłonięć lessu przegrodzonego warstwą humusową i żelazistą, którą wiązano z interglacjalem Riss-Würm. Warstwę humusową stwierdzoną w *Weinsteig*, poniżej lessu dolnego wiązano (bez przekonywujących dowodów) z interglacjalem Mindel-Riss. W całym tym obszarze lessy, szczególnie górne, są zanieczyszczone materiałem ze zbroczy (*Gehängeschutt*). Koło *Eggenburga* wjechano w granitowy Masyw Czeski o odmiennym krajobrazie. Wracając oglądano na lewym zboczu doliny Dunaju (*Absberg*), pokrywę żwirową z okresu Günz + + Mindel oraz ściętą wspólną powierzchnią terasy dennej utwory z okresu Riss i Würm.

Dn. 9. IX. wyruszyło autobusami z Wiednia ok. 50 osób (w tym z Polski 5 osób) na wielką wycieczkę przez *Alpy Wschodnie i ich przedpole*.

W pierwszej części tej wycieczki zapoznano się z utworami dyluwialnymi i formami pn. przedgórza *Alp Wsch.*, przy czym szczególnie ciekawe przekroje zostały pokazane koło *St. Pölten* (terasy Traisen), w okolicy *Steyer* (2 poziomy żwirowe i 2 terasy wcięte w siebie i wiązane z czterema zlodowaczeniami Alp.), koło *Gmunden* [na pn.: krajobraz morenowo-czołowy mlody z przejściem w terasy fluwioglacjalne oraz starszy krajobraz morenowo-denny i poziomy żwirowe starsze, a na pd. (Ischl. Halstadt. Bad Aussee): krajobraz połudowcowy *Salzkammergut* z całym zespołem form glacialnych erozyjnych i akumulac. (żłoby lodowcowe, jeziora, kary, ślady dawnych wirgacyj lodowcowych, moreny stadialne, utwory deltowe, terasy i t. p.)]. Szczególnie ciekawe były okolice *Salzburga* z typowymi krajobrazami morenowymi młodymi i starymi oraz doskonale wykształconymi poziomami i terasami fluwioglacjalnymi. Stwierdzono tu istnienie poniżej pokryw żwirowych, które wiązano z Günzem i Mindlem, a które zalegają na wierzchołkach, moreny leżące w dolinie: morena zlodowaczenia *Kander* na niej fluwioglacjal spojony wapieniem, na nim morena Rissu — fluwiogl. spojony — morena Würmu (świeża, luźna). Wyniki badań B e c k a w Szwajcarii należy zatem rozszerzyć i na ten obszar (Alpy Wsch.). W samym Salzburgu oglądano wzniesienie o wys. wzgl. ok. 150 m. zbudowane ze spojonej wapieniem delty interglacialnej (leży na nim zamek) z okresu *Kander-Riss*.

Stąd dn. 17. IX. skierowano się na pd. we wnętrze Alp. dla zapoznania się z formami i utworami lodowcowymi głębi Alp. W grupie *Grossglocknera* (na którą wjechano nową autostradą) zwiedzono lodowce *Pasterze* z jego świeżymi a wysoko i daleko położonymi morenami z r. 1855, od którego to roku wszystkie lodowce alpejskie cofają się bardzo szybko w związku z osuszaniem się klimatu. Stąd przez *Zell am See* do *Innsbrucka*. Tu oglądnięto słynną *Höttinger Breccie*, której pozycja stratygraficzna wypada między *Kander* (morena) a *Riss* (morena). Sledzono imponującą, wysoką (— 500 m) terasę Innu, głównie akumulacyjną, zbudowaną z osadów interglacialnych R.-W. [moreny: w spągu (R.) i stropie (W.)]. Ponieważ zaś wiercenie w dno doliny Innu wykazało, że miąższość utworów dyluwialnych poniżej obecnego poziomu rzeki wynosi 200 m przyjmują tu miąższość łącznego zasypania doliny Innu w interglacjale R.-W. na około 500 m (przy otwartym, wolnym odpływie wód do m. Czarnego!!). Ślady tego wysokiego zasypania obserwowano też na pd. od *Innsbrucka* w dolinie *Silln* aż po dol. *Gschnitzu*, gdzie znajduje się b.

piękna morena czołowa ze stadium Gschnitz, oraz na zach. od Innsbrucka po Mötz. W dolinie Otz koło Köfels zapoznano się ze śladami wulkanizmu w postaci pumeksu, wypełniającego szczeliny skalne. Objawy wulkaniczne wiążą tu w sposób skomplikowany a nieprzekonywujący, z okresem młodo-dyluwialnym (stadj. Gschnütz) i potężnym osuwiskiem, które zamknęło niegdyś tę dolinę (czasowo). Ostatni dzień był poświęcony obserwacji wysokiego zasypania doliny Innu koło Mieming. W Innsbrucku, dn. 25. IX, wieczór, wycieczka została rozwiązana.

Wycieczka technicznie dobrze zorganizowana dała bardzo dużo materiału obserwacyjnego i dyskusyjnego. Okazało się, że pewne poglądy dotyczące chronologii zlodowaceń alpejskich będą musiały zostać zmodyfikowane, a nawet zmienione (istnienie moreny Kander udowodnił w czasie wycieczki B e c k, dziś najlepszy znawca dyluwium alpejskiego). Także i metody badań dyluwium były niekiedy zbyt jednostronne (np. nieodróżnianie wieku formy od wieku utworu ją budującego), podobnie i dowody nie zawsze były przekonujące, bo nie oparte na pewnych przesłankach (np. wiek lessów). Wycieczka dała jednak uczestnikom dokładny obraz zlodowacenia Alp Wsch.

Wycieczkę prawie cały czas prowadził dr. G. G ö t z i u g e r, a w ostatnich dniach przejmowali kierownictwo nauk. kolejno: C o r n e l i u s, P a s c h i n g e r, A m p f e r e r, K l e b e l s b e r g, M a c h a t s c h e k i H a m m e r.

Przed wycieczkami otrzymali uczestnicy (po cenie niższej) przewodnik: „*Führer für die Quartar-Exkursion in Oesterreich*“ w 2 tomikach z licznymi ilustracjami i przekrojami — brak w nim było jedynie mapek choćby schematycznych — zredagowany przez Göttingera.

M. Klimaszewski.

III. Ekspedycje (*Expéditions*).

Polskie badania w Azji Mniejszej. W lecie b. r. przeprowadzali badania w południowej i zachodniej części Anatolii dr Tadeusz K o w a l s k i, prof. U. J. nad dialektami i etnografią tamtejszej ludności oraz dr Stanisław L e s z e z y c k i, asystent Instytutu Geograficznego U. J. nad stosunkami antropogeograficznymi. Badania przeprowadzone zostały wzdłuż dwóch profili poprzecznych (południkowych) przez Azję Mniejszą. Pierwszy z nich biegł od Hayder Pasza przez Konję, Karaman, Mut, dolinę Gok Su do Sififke. Drugi profil bardziej na zachód wysunięty biegł z Antalyi przez Korkud Eli (dawne Istanos), Burdur do Diner. Tu badania zostały przerwane wskutek choroby.

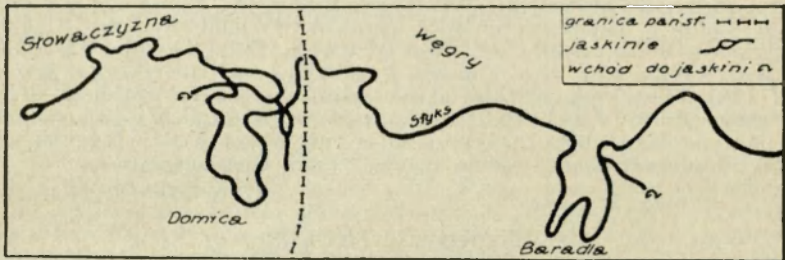
Badania prowadzono systematycznie według stałych kwestionariuszy; zebrano materiały z 27 miejscowości położonych wzdłuż obu profili, mających ponad 500 km długości. Przekrój wschodni przeciął pasmo Taurusu Cylicyjskiego, zachodni zaś góry Pizydii. Stwierdzono zasadnicze różnice pomiędzy stokami południowymi i północnymi, które zaznaczyły w krajobrazie, w strefowym układzie pasów roślinności, w stosunkach klimatycznych. Również wystąpiły różnice pod względem antropogeograficznym, etnograficznym i dialektologicznym. Trasę odbyto zasadniczo końmi, wiodła ona przez okolice mało znane, a pod względem dialektologicznym i etnograficznym zupełnie niezbadane. W badaniach antropogeograficznych główną uwagę poświęcono uzależnieniu osadnictwa od wody, klimatu i podłoża, które wywierają decydujący wpływ na fizjonomię tamtejszych osiedli.

IV. Wiadomości drobne (*Informations courantes*).

Cuda świata podziemnego Słowaczyny i Węgier. — We wrześniu b. r. odbyła się wycieczka Polsk. Tow. Tatrzańsk. pod przewodnictwem p. prof. Walerego Goetla do jaskiń w Domicy na zaproszenie Klubu Czesko-słowackich Turystów, przy czym dla zapoznania polskich turystów z nowymi walorami krajoznawczymi, podajemy opis jaskini w Domicy.

Przepiękna ziemia bratniego narodu Słowackiego, z którym nie dziela nas, lecz łączą Tatry oprócz licznych pasm górskich o charakterze już wysokogórskim posiada ukryte w ziemi w licznych jaskiniach wprost niebywale cuda świata podziemnego. Do licznych jaskiń tych na miarę europejską należą: 1) Jaskinie Bielskie w Tatrach tej nazwy. 2) Jaskinie Demenowskie w Niżnych Tatrach. 3) Grota Lodowa w Dobszynie w Górach Spisko-Kruszcowych. 4) Grota Jasowiecka na zachód od Koszyc oraz po 5-te najwspanialsze Groty w Domicy dopiero przed paru laty udostępnione dla szerszej publiczności. Labirynt podziemny jaskiń w Domicy, odkryty został dopiero przed 10 laty, natomiast jeszcze w latach przed wojną światową wiedziało się o istnieniu olbrzymich jaskiń Baradla pod miejscowością Agtelek na Węgrzech.

Otóż labirynt podziemny Domicy i Baradla dziś tworzy jeden wspólny kompleks o 21 km długości korytarzy, połączonych podziemną rzeką Stryksem. Groty Baradla znajdują się obecnie nadal na Węgrzech, podczas gdy słowackie jaskinie w Domicy już na samej prawie węgierskiej granicy. Dojazd do Domicy: najlepiej do miejscowości słowackiej Ple-

szwieca (stacja kolejowa w której zatrzymują się pociągi pospieszne) potem od 1-go lipca do 31-go sierpnia kursują do Domicy autobusy na linii Tatrzańska Łomnica—Stary Smokowiec—Poprad-Wielka—Dobszyna—Domica, przy czym odległość od Tatrzańskiej Łomnicy do Domicy wynosi 125 km, a czasowo jedzie się od 6 rano do 12.45 w południe. Odległość stosunkowo znaczna, a w połączeniu z wyjazdem z Zakopanego przez Łysą Polanę, Jaworzynę, Jaskinie Bielskie wzrasta jeszcze o dalsze 41 km, czyli całość drogi jezdnej automobilowej z Zakopanego do Domicy wynosi około 146 km przy czym na trasie tej od Łysej Polany po Domicy przejeżdża się na szerokość całą Słowacyznę od granicy polskiej po węgierską.

Koszta przejazdu jednorazowego autobusem słowackim wynoszą z Tatrzańskiej Łomnicy do Domicy 45 Kč, natomiast zniżone bilety powrotne kosztują z Tatrzańskiej Łomnicy 70 Kč, ze Smokowca 62 Kč, z Poprad-Wielkiej 55 Kč. W innych miesiącach dostać się można do Domicy autobusem z Dobszyny (odległość od Tatrzańskiej Łomnicy 68 km) przy czym po drodze można zwiedzić przepiękny Słowacki Raj pod Klasztoryskami, oraz Jaskinię Lodową, by już z miejscowości górniczej Dobszyna udać się koleją do wspomnianego Plesziwca od którego do Domicy tylko parę kilometrów.

Geograficznie jaskinie w Domicy położone są w wapiennej płycie „Słowackiego Krasu”, którą to słuszną nazwę tej części Słowacyzny nadał ś. p. prof. dr Ludomir Sawicki, badający naukowo te ziemie w latach przedwojennych.

„Słowacki Kras” przedstawia w tej części wysoką płytę wapienną, przez którą głębokim a szerokim jarem przepływa rzeka Slana (Sajo). Groty w Domicy odkryto przypadkowo przed 10-ciu laty, a udostępniono dopiero przed paru laty, przy czym przy wejściu założono Muzeum Archeologiczno-Prehistoryczne, wśród którego cennych zabytków, mile nas Polaków uderza wiszący na ścianie portret ś. p. prof. dr Ludomira

Sawickiego, razem z portretami słowackiego badacza Sztura, jugosłowiańskiego Cwiczca, czeskiego Danesza, jako tych którzy zajmowali się krasowymi zjawiskami.

Słowacka część jaskiń wynosi około 7 km, przy czym dzięki staraniom Klubu Czesko-Słowackich Turystów jest doskonale uprzystępniona, a w zalanych wodą częściach jaskini odbywa się przejażdżka łodzią, która rzeczywiście należy do największych atrakcji tego podziemnego świata. Ta właśnie podziemna rzeka Styks, płynie ze słowackiej części jaskini do węgierskiej, przy czym polityczna granica również przebiega przez jaskinię tak, że w okolicach tych granica polityczna ma przebieg podwójny nadziemny powierzchniowy, podziemny jaskiniowy.

Dla specjalnego podniesienia walorów Domicy należy to podkreślić, iż jaskinie te jako dopiero niedawno odkryte, posiadają zupełnie niezniszczone bogactwo wnętrza m. i. szczątki po człowieku prehistorycznym. Jaskinie te nadal żyją swym specyficznym życiem t. j. nacieki nadal się wytwarzają, rzeka Styks nadal płynie i pogłębia korytarze, żyjące zaś masowo w jaskiniach nietoperze nadal wytwarzają guano, którego kilkumetrowej wysokości kopiec zupełnie nienaruszony można obserwować w jaskini zwanej Gajem Palmowym.

Z innych wspaniałych podziemnych komór należy wymienić tak zwaną „Indyjską Pagodę” — „Komorę Panięską” — „Stupy Herkulesa” — „Kaplicę Diamentową” — „Kaskady Styksu” i t. d.

Najlepszym określeniem rzeczywistej piękności grotty niech będą słowa jadącego ze mną towarzysza podziemnej przejażdżki rzeką dr Bonieckiego, który wyraził się gdy w ciszy i świetle misternych reflektorów płynęliśmy Styksem: „Czyż sen może być piękniejszym”.

Stanowczo jaskinie w Domicy są najpiękniejszymi jaskiniami Środkowej Europy, a mym zdaniem, przewyższają piękność znanych na cały świat jaskiń w Postojncju, na granicy włosko-jugosłowiańskiej, które mi danym było również poznać.

Dr Adam Gadomski.

V. Recenzje (*Comptes-rendus*).

Geografia regionalna.

Dr B. K r y g o w s k i: „*Lwów na trzęsawiska Poleskie*”. (Lektura Geograficzna, z. 1). Książnica-Atlas, Lwów—Warszawa, 1956, str. 40.

Książka ta wprowadza czytelnika w mało nam znany świat bagien poleskich i składa się z trzech zasadniczych części stanowiących każda odrębną całość. Pierwsza część — „W królestwie łosia” — jest opisem największej i najlepiej zachowanej puszczy olszowej w Polsce, druga — „Wśród przez Bagno Hale” — i trzecia — „Wołami przez błoto” — zawierają opis przemarszu przez najgroźniejsze i największe bagno poleskie — Bagno Hale. W opisie uwzględnione jest tło geograficzno-przyrodnicze, co pozostaje w związku z charakterem biblioteczeki i jej przeznaczeniem. Książeczka ta, zawierająca pierwszy tego rodzaju opis z krainy poleskiej może oddać cenną przysługę w szkole każdego typu i stopnia.

T. M e i s s n e r, kpt. żegl.: *Dokoła śmiata na „Darze Pomorza*”. Książnica-Atlas, Lwów—Warszawa, str. 520.

Książka p. t. „Dokoła świata na Darze Pomorza” jest debiutem autorskim kapitana Żeglugi Wielkiej Tadeusza Meissnera. Stanowi ona dziennik lub raczej pamiętnik podróży szkolnego żaglowca naszej marynarki handlowej, na którym to żaglowcu autor był starszym oficerem i zastępcą komendanta.

Pamiętnik-raptularz tej podróży, odbytej w roku 1954—1955, pisany był dorywczo na statku bądź w formie listów do żony i matki, bądź też notatek i korespondencji do prasy. Całość została opracowana i przygotowana do druku w książce w roku 1956 przy współudziale kpt. pil. Janusza Meissnera, brata autora.

Książka napisana jest pięknym językiem, starannie ilustrowana, a specjalnie podnosi jej wartość bogaty słowniczek obcych wyrazów oraz objaśnienie ożaglowania i olinowania statku zaopatrzone w przejrzyste

rysunki. Całości dopełnia mapka przedstawiająca drogę „Daru Pomorza” wokół świata.

T. J. S y c h o w s k a: *Nadmorskie pędziwiatry w porcie Gdyńskim.* (Lektura Geograficzna. Z. 2). Książnica-Atlas. Łwów—Warszawa, 1936, str. 40.

Na tle pełnych humoru, pomysowości i pogody przeżyć dwu młodych przyjaciół-harcerzy, spędzających wakacje w Gdyni, kreśli autorka plastycznie budowę południowego mola gdyńskiego, wprowadzając w ten sposób czytelnika w świat pojęć, związanych z morzem i życiem portowym.

M. S m o l a r s k i: *Dawna Polska w opisie podrózników.* Książnica-Atlas. Łwów—Warszawa. Str. 176.

Autor rozciąga obraz dawnej, rzeczywistej świetności Polski, opisywanej w różnych wiekach przez cudzoziemców. Z ogłądziej wyłaniają się postacie to arabskiego wędrowca, który oglądał Polskę pogańską, to błędnego rycerza z tarczą na ręku, który dał się obwieścić heroldom na dworze Jagielly, to dworzanina Marii Ludwiki, lekarza angielskiego Króla Jana, pastora, który spożywał obiad z Królem Stanisławem Augustem w Łazienkach, bojara rosyjskiego, Niemca leczącego dżumę na pograniczu Polski i Turcji i innych.

Demografia.

S. F o g e l s o n: *Ruch naturalny ludności na Polesiu.* Warszawa, Instytut Badań Spr. Narod., 1936, str. 155 (Biblioteka „Spraw Narodowościowych” Nr. 27).

Źródłowe, sumienne i metodyczne opracowanie stosunków demograficznych Polesia, będące pierwszą tego rodzaju i na tak wysokim poziomie naukowym utrzymana polską monografią. Na specjalną uwagę zasługuje krytyka materiałów. W wyniku szeroko zakrojonej analizy Autor stwierdza, iż mimo luk w rejestracji jest „Polesie terenem o wyjątkowo wysokim potencjale demograficznym: odznacza się ono niesłychanie wysoką stopą urodzeń, stosunkowo niezbyt wysoką umieralnością, zwłaszcza w starszych grupach wieku, niesłychanie wysokim przyrostem naturalnym i normalną częstością małżeństw; w związku z powyższym odznacza się Polesie wyjątkowo młodą strukturą ludności według wieku; głównym źródłem wysokiej aktywności demograficznej Polesia jest ludność prawosławna”. Równie ciekawie przedstawiają się wyniki regionalne. Do powiatów o najwyższym poziomie aktywności demograficznej zaliczono kosowski i koszyrski, drohiczyński i prużański. Brzeski zdradza typ środkowopolski, stoliński natomiast pewne osobliwości (np. niska liczba zawieranych małżeństw).

Praca zawiera cenne materiały liczbowe i interesujące opracowanie graficzne i kartograficzne. W. O.

Życie gospodarcze.

I. B o r n s t e i n: *Rzemiosło żydowskie w Polsce.* Warszawa, Inst. Bad. Spr. Narod., 1936, str. 190. (Komitet dla zbadania potrzeb gospodarczych ludności żydowskiej w Polsce, Nr. 2).

Rosnące w społeczeństwie zrozumienie dla zagadnień rzemieślniczych, związane z coraz pełniejszą oceną tej grupy wytwórców w ramach gospodarstwa społecznego znajduje oddźwięk w fachowym piśmiennictwie. Rozprawa I. B o r n s t e i n a jest trzecim opracowaniem z tej dziedziny jakie ukazuje się w krótkim czasie ostatniego kwartału (Ormiecki, Sokołowski). Ujęcie I. B o r n s t e i n a można podzielić na dwie części. Rozdziały I—IV zajmują się historią rzemiosła żydowskiego w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem stosunków rozwojowych, ustępy V—XV poświęcono analizie stanu współczesnego. Rozprawa ma charakter ściśle ekonomiczny. Dla geografa i nauczyciela znaczenie jej polega na cytowaniu szeregu oryginalnych danych lokalnych. W. O.

J ó z e f P o n i a t o w s k i: *Przeludnienie wsi i rolnictwa.* Rozszerzona odbitka z czasopisma „Rolnictwo”. Rok VII (1935). Warszawa, Towarzystwo Oświaty Rolniczej, 1936, str. 255.

Książka wprowadza w teorię przeludnienia i poddaje dyskusji z jednej strony rozmiar i dynamikę przeludnienia wsi oraz jego skutki, z drugiej możliwości walki z nim, zastanawiając się kolejno nad następstwami regulacji urodzeń, emigracji, celowej polityki agrarnej, gospodarczego podniesienia wsi i uprzemysłowienia. Rzecz napisana interesująco z dużym zacięciem polemicznym, podaje bogate zestawienie piśmiennictwa (500 pozycji bibliogr.), ujmując nader wszechstronnie badany problem. Oryginalnym wkładem Autora jest szacunek rozmiarów przeludnienia (8—9 milionów rolników!). Dyskusja nad terapią przeludnienia, doskonale dysponowana, cierpi na skutek nie zawsze jasno wypracowanego stanowiska Autora, który zasypuje czytelnika nawalem poglądów innych pisarzy.

Niemniej sens moralny książki jest jasny. J. P o n i a t o w s k i uważa — i słusznie — że jedynie czynna postawa wobec zagadnienia może wyprowadzić społeczeństwo polskie z impasu. Cały tok rozważań prowadzonych pod kątem całości problemu sprawia, iż wnioski mają charakter generalny, a Autor nie dochodzi do konstrukcji żadnego regionalnie pomyślanego praktycznego planu działania, któryby mógł stanowić fundamentalny punkt wyjścia dla dalszej dyskusji.

Społeczny zatem walor dzieła sprowadza się do zsyntetyzowania rozproszonych głosów i opinii fachowców oraz do zainicjowania pracy nad regionalnie pomyślanym konkretnym planem działania, któryby precyzował rodzaje środków walki, czas i miejsce ich wdrażania oraz minimalny rozmiar, zapewniający ulgę i wyjście z obecnej sytuacji.

W. O.

Metodyka szkolna.

M a r i a C z e k a Ń s k a: *Wykresy i diagramy w nauczaniu geografii.* (Biblioteka geograficzno-dydaktyczna. Z. 12). Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas, 1956, str. 45.

Na wstępie uzasadnienie potrzeby wykresów na lekcjach geografii. Dalej dyskusja na temat diagramów, wykresów i kartogramów, techniki ich wykonania, rodzajów, zastosowania i użytkowania w pracy szkolnej, co poparto kilkoma konkretnymi przykładami dla gimnazjów nowego typu. Broszura niewątpliwie pożyteczna, chociaż nie wolna od błędów. I tak n. p. termin „warstwica” mimo rozstrzygnięcia tej sprawy przez Min. W. R. i O. P. znajduje z reguły zastosowanie tam, gdzie p o j ę c i o w o wchodzi w rachubę „poziomicza”: definicja diagramu (s. 5, w. 13 i 14) jest błędna, bo istotą diagramu jest powierzchniowe lub bryłowe przedstawienie stosunków ilościowych (a nie cyfrowych! s. 5, w. 15 i 16); ograniczenie uwag o kartogramie do 20 wierszy (s. 6) jest równoznaczne z zaniechaniem dyskusji nad szeroką skalą możliwości tego środka graficznego. Niewiadomo dlaczego pominięto w rozważaniach trójkąt, bryły, litery oraz szereg znaków konwencjonalnych. Razi skąpe i jednostronne wyzyskanie obecnej literatury nieuwzględniające najistotniejszych opracowań z zakresu przedstawionego w broszurze. (J. Wagner, np.).

W zupełności przemilczano s z k o l n e metody badania współzależności przy zastosowaniu profili i wykresów.

W. Ormicki.

Przedpłata roczna wynosi 6— zł., cena pojedynczego zeszytu 60 gr.,
podwójnego 120 zł.

Redaktor odpowiedzialny: Dr. Wiktor Ormicki.

Nakładem Księgarni Geograficznej „ORBIS”, Kraków-Dębniki, Barska 41
Odbito w Tłocznicy Geograficznej „Orbis” w Krakowie pod zarządkiem Pawła Czuja.